

LAUREA
AMMATTIKORKEAKOULU
Yhdessä enemmän

Tilinpäätösanalyysi- Viisi eläinkauppaa

Jansson, Laura

2015 Laurea

Laurea-ammattikorkeakoulu

Tilinpäätösanalyysi- Viisi eläinkauppaa

Jansson Laura
Liiketalouden koulutusohjelma
Opinnäytetyö
Marraskuu, 2015

Jansson, Laura

Tilinpäätösanalyysi - Viisi eläinkauppaa

Vuosi 2015 Sivumäärä 53

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia eläinkaupan alaa Suomessa analysoimalla viiden eri kohdeyrityksen taloudellista tilaa ja sen kehitystä vuosina 2012-2014. Kohdeyritykset ovat kaikki osakeyhtiöitä ja toimivat pääasiassa Suomen markkinoilla. Yritysten liiketoiminta perustuu lemmikkieläintarvikkeiden ja pieneläinten myyntiin myymälöiden ja verkkoliiketoiminnan kautta. Opinnäytetyössä pyritään selvittämään eri liiketoimintamallien vaikutusta yrityksen taloudelliseen menestykseen. Tarkoituksena on antaa mahdollisimman kattava kuva toimialan nykytilasta, sen kehityksestä ja tulevaisuuden mahdollisuuksista.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta sekä itse tilinpäätösanalyysistä ja havainnointiosuudesta. Teoriaosuus käsittelee tilinpäätösanalyysiä ja se on laadittu kirjallisuuden, sähköisten lähteiden sekä kansainvälisten tutkimusten pohjalta. Teoria osuuden tarkoituksena on pohjustaa ja tukea varsinaista tutkimusta.

Opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä käytetään tilinpäätösanalyysiä sekä havainnointia. Tutkimuksessa käytetään hyödyksi kohdeyritysten vuosien 2012-2014 tilinpäätöksistä saatavaa informaatiota. Tilinpäätökset on oikaistu ja niiden pohjalta laskettu yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta ja tehokkuutta mittaavia tunnuslukuja, joiden pohjalta on laadittu tunnuslukuanalyysi. Tilinpäätösanalyysin tueksi on havainnoitu kolmea eri kohdeyritystä vieraillemalla myymälöissä sekä tutkimalla verkkokauppoja. Tutkimuksen lopussa vertaillaan eri yritysten taloudellista tilaa keskenään ja arvioidaan kyseisen toimialan tilanteen ja kehityksen mahdollisia vaikutuksia yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

Lemmikkieläintarvikkeiden ympärille sijoittuva liiketoiminta kasvaa heikosta taloustilanteesta huolimatta. Tutkimustuloksista voitiin huomata, että pienet ja itsenäiset lemmikkieläinkaupat ovat haasteellisessa tilanteessa. Liikevaihtoa pyritään kasvattamaan kannattavuuden ja vakavaraisuuden kustannuksella. Kansainvälisten lemmikkieläinuketjujen rantautuminen Suomen markkinoille eritoten verkkokaupan välityksellä kiristää kilpailua entisestään ja ajaa pienemmät eläinkaupat ahtaalle. Parhaiten ovat menestyneet yritykset, joilla on vahva konsepti ja strategia ja jotka pystyvät pitämään tuotteensa kilpailukykyisinä. Toimiva verkkokauppa on edellytys menestyksekkääseen liiketoimintaan. Yritykset, jotka ovat onnistuneesti yhdistäneet liiketoiminnan verkossa ja myymälöissä, ovat saavuttaneet vakaan taloudellisen tilan ja hyvät kasvumahdollisuudet tulevaisuudessa.

Asiasanat: eläintarvikekauppa, kannattavuus, maksuvalmius, tilinpäätösanalyysi, tunnuslukuanalyysi, vakavaraisuus

Jansson, Laura

Financial Statement Analysis - Five Animal Stores

Year	2015	Pages	53
------	------	-------	----

The purpose of this thesis is to examine the market of animal stores in Finland by analysing the economic situation and development of five companies in the period of 2012-2014. The examined companies are all limited liability companies and operate mainly in the Finnish domestic market. The core business of these companies is to sell pet supplies and small animals through brick-and-mortar stores and online channels. The objective of this thesis is to provide a comprehensive overview of the current state and development of the industry and future possibilities.

The thesis consists of a theoretical section, thorough financial analysis and observations. The theory section contains information on financial analysis and has been drafted based on literature, online sources and international studies. The theoretical section serves as a foundation to support the empirical research.

The research methods used in the empirical research are financial statement analysis and observations. As for the financial statement analysis, results from the official companies' financial statements for the period 2012-2014 were utilized. Key performance indicators such as profitability, liquidity and solvency were measured by ratio analysis based on the adjusted financial statements. To support the financial statement analysis three companies were observed and later compared by visiting the stores and exploring the online stores. At the end of the empirical research the financial states of the companies were compared with each other. The current state of the industry and its possible impacts on the economic state of the companies were estimated, too.

The figures show that the industry of pet supplies continues to grow, despite the weak state of the economy. Based on the findings in this thesis, it can be concluded that small independent animal stores are in a challenging situation. Due to intense competition, growth in turnover is preferred over growth in profitability and solvency. International animal store brands use online channels to penetrate the Finnish domestic market, thereby intensifying competition. Strong concepts, clear strategies and the ability to keep products competitive are the keys to success. An active and well-built webstore seems to be a prerequisite for a successful business. Those companies that have been able to combine brick-and-mortar stores with webstores find themselves in a solvent position with a promising future outlook.

Keywords: animal store, financial statement analysis, liquidity, profitability, ratio analysis, solvency

Sisällys

1	Johdanto.....	6
2	Toimiala ja kohdeyritykset.....	7
3	Tilinpäätösanalyysi.....	8
3.1	Tavoite ja tarkoitus.....	8
3.2	Tilinpäätösanalyysin käyttäjät.....	9
3.3	Tilinpäätösanalyysin vaiheet.....	11
3.4	Tilinpäätöksen oikaiseminen.....	12
3.4.1	Tuloslaskelman oikaiseminen.....	12
3.4.2	Taseen oikaiseminen.....	14
3.5	Prosenttilukumuotoinen analyysi.....	15
3.6	Trendianalyysi.....	15
4	Tunnusluvut ja niiden tulkinta.....	16
4.1	Kannattavuus.....	17
4.1.1	Liikevoitto-%.....	17
4.1.2	Nettotulos- %.....	18
4.1.3	Oman pääoman tuotto- %.....	19
4.1.4	Sijoitetun pääoman tuotto- %.....	21
4.2	Vakavaraisuus.....	22
4.2.1	Omavaraisuusaste.....	23
4.2.2	Suhteellinen velkaantuneisuus.....	24
4.3	Maksuvalmius.....	25
4.3.1	Quick Ratio.....	26
4.3.2	Current Ratio.....	27
4.4	Tehokkuus.....	28
4.4.1	Vaihto-omaisuuden kiertoaika.....	29
4.5	Kasvu.....	30
4.5.1	Liikevaihdon kasvu-%.....	30
5	Tilinpäätösanalyysin ongelmat.....	32
6	Havainnointi.....	32
7	Johtopäätökset.....	35
	Taulukot.....	42
	Liitteet.....	43

1 Johdanto

Lemmikkieläinten ympärille sijoittuva liiketoiminta kasvaa Suomessa voimakkaasti ja sekä lemmikkieläin- että tarvikekauppa on kansantalouden tilinpidon mukaan kuusinkertaistunut muutamana kymmenen vuoden aikana. (Taloussanomat, 2007.) Eläintarvikealan kasvu alkoi jo edellisen laman aikana, kun työttömyyden kasvun seurauksena lemmikkieläimiä hankittiin yhä kasvavassa määrin seuraksi kotiin. Vaikka moni muu kaupan ala kärsii heikentyneestä taloustilanteesta, lemmikkieläintuotteet käyvät kaupaksi. (Helsingin Uutiset, 2015.)

Opinnäytetyön tarkoituksena on tutkia eläinkaupan alaa Suomessa analysoimalla viiden eri kohdeyrityksen taloudellista tilaa ja sen kehitystä vuosina 2012-2014. Kohdeyritykset ovat kaikki osakeyhtiöitä ja toimivat pääasiassa Suomen markkinoilla. Yritysten liiketoiminta perustuu lemmikkieläintarvikkeiden ja pieneläinten myyntiin myymälöiden ja verkkoliiketoiminnan kautta. Opinnäytetyössä pyritään selvittämään eri liiketoimintamallien vaikutusta yrityksen taloudelliseen menestykseen. Tarkoituksena on antaa mahdollisimman kattava kuva toimialan nykytilasta, sen kehityksestä ja tulevaisuuden mahdollisuuksista ja haasteista.

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta sekä itse tilinpäätösanalyysistä ja havainnointiosuudesta. Opinnäytetyön alku rakentuu tilinpäätösanalyysin teoreettisesta viitekehystä. Teoriaosuudessa käsitellään muun muassa tilinpäätösanalyysin tavoitetta ja tarkoitusta, käyttäjäryhmiä ja analyysin eri vaiheita. Teoriaosuus on laadittu kirjallisuuden, sähköisten lähteiden sekä kansainvälisten tutkimusten pohjalta. Teoria osuuden tarkoituksena on pohjustaa ja tukea varsinaista tutkimusta.

Opinnäytetyössä tutkimusmenetelmänä käytetään tilinpäätösanalyysiä sekä havainnointia. Tutkimuksessa käytetään hyödyksi kohdeyritysten vuosien 2012-2014 tilinpäätöksistä saatavaa informaatiota. Tilinpäätökset on oikaistu ja niiden pohjalta laskettu yritysten kannattavuutta, maksuvalmiutta, vakavaraisuutta, tehokkuutta ja kasvua mittaavia tunnuslukuja, joiden pohjalta on laadittu tunnuslukuanalyysi. Tilinpäätösanalyysin tueksi on havainnoitu kolmea eri kohdeyritystä vieraillemalla myymälöissä sekä tutkimalla verkkokauppoja. Havainnointi kohdistuu pääosin yritysten myymälöihin, valikoimiin, hinnoitteluun sekä kanta-asiakasohjelmiin ja niihin liittyvään markkinointiin ja mainontaan. Tutkimuksen lopussa vertaillaan eri yritysten taloudellista tilaa keskenään ja arvioidaan kyseisen toimialan tilanteen ja kehityksen mahdollisia vaikutuksia yritysten taloudelliseen tilanteeseen.

2 Toimiala ja kohdeyritykset

Kuten johdannossa mainittiin, kasvaa lemmikkieläin- ja tarvikekauppa vahvasti muun kaupan alan heikosta kehityksestä huolimatta. Eläintarvikealan vahvalle kasvulle on monia syitä. Ihmiset haluavat pitää lemmikeistään entistä parempaa huolta ja näin ollen panostavat laadukkaampaan ruokaan ja tarvikkeisiin. Edes huonoimpinakaan aikoina lemmikkien tarpeista ei jousteta tai tingitä. Uudet ruokatrendit ja räätälöidyt palvelut, kuten ruokintasuunnitelmat sekä vaatteet ovat kasvussa. Erityisesti koiraharrastukset ovat lisääntyneet ja tarvikkeisiin käytetään entistä enemmän rahaa. Monien tutkimusten mukaan lemmikkieläimet lieventävät stressin ja masennuksen oireita ja parantavat elämänlaatua. Mitä heikompi taloudellinen tilanne ja kasvavat työttömyysluvut, sitä enemmän lemmikkejä hankitaan. Mitä enemmän lemmikkejä on, sen enemmän kysyntää eläintarvikkeille. (Kaupunkiutiset, 2012; Taloussanomat 2007; Karjalainen, 2012.)

Eläintarvikealan kasvu tuo kuitenkin mukanaan haasteita ja etenkin pienet itsenäiset lemmikkieläinkaupat joutuvat tukalaan tilanteeseen, kun kilpailu kiristyy ja suuret kansainväliset myymäläketjut valtaavat osuutta Suomen markkinoilta avaamalla jatkuvasti uusia liikkeitä. Kilpailua lisää verkkokaupan suosion nopea kasvu, jonka kautta kansainväliset ketjut pääsevät vieläkin paremmin käsiksi Suomen markkinoihin ilman, että niiden tarvitsee avata myymälöitä. Monet suuremmat suomalaiset eläintarvikeketjut ovat pyrkineet lisäämään ja parantamaan verkkokauppaliiiketoimintaansa ja näin ollen vastaamaan lisääntyneeseen kilpailuun. Suomessa monet pienemmät lemmikkieläinkaupat kuitenkin painivat vielä tämän ongelman kanssa ja kivijalkamyymälän ja toimivan verkkoliikennetoiminnan yhdistäminen on haasteellista. Myös tavarat talot ovat pyrkineet parantamaan lemmikkiosastojaan, joka lisää eläintarvikekauppojen painetta. (Karjalainen, 2012; Taloussanomat, 2007; Pikval, 2014.)

Tutkittavat kohdeyritykset toimivat kaikki eläintarvikekaupan alalla. Kohdeyrityksiä on yhteensä viisi ja kaikki ovat osakeyhtiöitä. Vuonna 1988 perustettu yritys A on Suomen sekä Pohjoismaiden suurin lemmikkieläintarvikeketju ja se eroaa muista, sillä se on ainoa näistä viidestä yrityksestä, joka on ruotsalaisen rahaston omistuksessa. Yritykset B, C ja D ovat Suomalaisia yksityisomisteisia eläintarvikealan yrityksiä. Vuonna 2013 perustettu yritys C on ainoa viidestä kohdeyrityksestä, joka toimii yhden pääkaupunkiseudulla sijaitsevan kivijalkaliikkeen sekä verkkosivujen voimin, kun taas yrityksillä B ja D on useita myymälöitä ympäri Suomea. Yritys D on perustettu vuonna 1980. Yritys E:n liiketoiminta pohjautuu pääsääntöisesti verkkokauppaan, mutta yritys avasi myös yhden myymälän vuonna 2012. Yritys B, C ja D myyvät myymälöissään lemmikkitarvikkeiden ohella myös pieneläimiä kuten jysijöitä, matelijoita ja kaloja, kun taas yritysten A ja E liiketoiminta perustuu täysin eläintarvikkeiden myyntiin.

3 Tilinpäätösanalyysi

Tilinpäätösanalyysi tarkoittaa tilinpäätökseen pohjautuvaa yrityksen kannattavuuden, rahoituksen ja taloudellisen toimintaedellytysten mittaamista ja kriittistä arviointia. Vertailukohteina käytetään esimerkiksi analyysin laatijan asettamia tai valitsema tavoitteita tai muita saman alan yrityksiä. (Niskanen & Niskanen 2004, 21.)

3.1 Tavoite ja tarkoitus

Tilinpäätösanalyysi toimii päätöksentekijöiden apuna ja mahdollistaa vertailun eri yritysten välillä. (Kallunki 2014, 12). Tilinpäätösanalyysin tarkoituksena on tarjota tietoa yrityksen taloudellisesta asemasta, toiminnan tuloksesta sekä mahdollisista taloudellisen aseman muutoksista. Tilinpäätösten tulisi tarjota informaatiota sellaisille tahoille, jotka käyttävät tilinpäätöstä ensisijaisena tiedonlähteenään. Tilinpäätöksistä saatava tieto on laajan käyttäjäryhmän saatavilla ja mahdollistaa avun taloudellisen päätöksenteon tekemiseen. Tilinpäätösanalyysi pyrkii palvelemaan mahdollisimman hyvin monen eri käyttäjätahon tarpeita. (Niskanen & Niskanen 2004, 27.) Ennen tilinpäätösanalyysin laatimista, tulisi kuitenkin selvittää analyysin käyttäjän intressit. Kun käyttäjä on selvillä, voidaan analyysi kohdentaa niin, että keskitytään saamaan mahdollisimman yksityiskohtaista tietoa intressien mukaisilta osa-alueilta. (Temte 2005, 75.)

Tarkastelun painopiste on yrityksen taloudellisessa menestyksessä ja siihen vaikuttavissa osatekijöissä. Yksikön taloudelliseen menestykseen vaikuttavat taloudelliset resurssit, rahoitusrakente, maksuvalmius, vakavaraisuus ja yksikön tai yrityksen kyky sopeutua ympäristöön, jossa se toimii. Taloudellinen informaatio on tärkeää, kun pyritään ennustamaan yrityksen kykyä tuottaa rahavaroja tulevaisuudessa. Yrityksen rahoitusrakenteesta käy ilmi mahdollinen tarve ulkopuoliselle rahoitukselle sekä tapa, jolla tulevat voitot ja varat jaetaan omistajien kesken. Taloudellinen informaatio koskien maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta on hyödyllistä, kun halutaan mitata yrityksen kykyä suoriutua taloudellisista sitoumuksistaan. (IASB 2001, 80.) Tilinpäätösanalyysissä ei keskitytä pelkästään lukuarvoihin, vaan pyritään saavuttamaan laajempi ymmärrys siitä, mitkä tekijät ovat vaikuttaneet esimerkiksi analyysissä käytettävien tunnuslukujen hyviin tai huonoihin arvoihin. Pidemmän aikavälin muutokset huomioidaan, toisin kuin suppeammassa tunnuslukuanalyysissä. Tilinpäätösanalyysin avulla ei kuitenkaan ole mahdollista selvittää kaikkia lukujen taustalla olevia tekijöitä, sillä tilinpäätösanalyysi voidaan tehdä tilinpäätösinformaation puitteissa. (Niskanen & Niskanen 2004, 10.) Analyysimuotona tilinpäätösanalyysi sijoittuu suppeamman tunnuslukuanalyysin ja laajemman yritysanalyysin väliin. (Niskanen & Niskanen 2004, 9).

Eri analyysimuodoista suppeimpana ja yksinkertaisimpana analyysimuotona pidetään tunnuslukuanalyysiä. Tunnuslukuanalyysissä johtopäätökset pohjautuvat tunnuslukuihin, joita käytetään yrityksen taloudellisen tilanteen selvittämiseen. Tunnuslukuanalyysiä ja sen tuottamaa informaatiota hyödynnetään usein osana yksityiskohtaisempia analyysejä, kuten tilinpäätös- ja yritysanalyysijä. Tunnuslukuanalyysi on ikään kuin tiivistelmä yritysanalyysistä. (Niskanen & Niskanen 2004, 9.)

Yritystutkimus on mainituista analyyseistä laajin ja sen avulla voidaan selvittää syvällisemmin syitä yrityksen taloudelliseen menestykseen. (Niskanen & Niskanen 2004, 11). Yritystutkimusta tehdessä käytetään kaikkea mahdollista tietoa, mitä voidaan saada liittyen yritykseen. Jopa liikesalaisuuden piiriin kuuluvaa informaatiota käytetään julkisesti saatavilla olevan tiedon lisäksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 23.) Yritystutkimuksesta saadun tiedon perusteella voidaan ennustaa yrityksen tulevaa kehitystä niin tunnusluku- kuin tilinpäätöstasollakin. Yritystutkimuksia laativat luottolaitosten ja luottoluokitusyritysten tutkijat. Rahoitustarkastus valvoo ja velvoittaa pankkeja tekemään yritystutkimuksen jokaisen luotonannon ja päätöksen yhteydessä. (Niskanen & Niskanen 2004, 11.)

3.2 Tilinpäätösanalyysin käyttäjät

Tilinpäätösanalyysi on tärkeä ja tarpeellinen kaikille sellaisille tahoille, jotka erinäisistä syistä ovat kiinnostuneita yrityksen taloudellisesta tilasta. Joillekin sidosryhmille riittää vähäisempi tieto yrityksen taloudellisesta tilasta ja toiset ovat kiinnostuneita mahdollisimman syvällisestä analyysistä. (Kallunki 2014, 15.) Usein eri tahot pyrkivät muodostamaan kokonaiskuvan yrityksen yleisestä taloudellisesta tilanteesta, mutta eri käyttäjäryhmillä kiinnostuksen kohteet vaihtelevat niiden omien intressien mukaisesti. Tilinpäätösanalyysistä saatavaa tietoa voidaan hyödyntää esimerkiksi vaikeiden päätösten, kuten yrityskauppojen tai sijoituspäätösten apuna tai yrityksen konkurssin ennustamisessa. (Kallunki & Kytönen 2007, 17.) Keskeisimpinä tilinpäätösanalyysin käyttäjäryhminä voidaan pitää omistajia, sijoittajia ja analyytikoita, yrityksen johtoa, työntekijöitä, rahoittajia, tavarantoimittajia, asiakkaita ja eri viranomaistahoja. (Kallunki 2014, 27.)

Yrityksen omistajat ovat yksi keskeisimmistä tilinpäätöksen käyttäjäryhmistä. Omistajiin viitattaessa tarkoitetaan nykyisiä, sekä mahdollisia tulevaisuuden omistajia eli toisin sanoen sijoittajia. (Niskanen & Niskanen 2004, 13.) Tilinpäätökset ovat erittäin tärkeä tiedon lähde yksityisiä varoja sijoittaneille osakkeenomistajille, kun halutaan arvioida yritystä sijoituskohteena sekä osto- tai myyntipäätöksiä tehdessä. Sijoitusten tuotto muodostuu osinkotuotoista sekä yrityksen arvonnoususta. Näin ollen omistajat seuraavat usein kannattavuuden tunnuslukuja sekä niihin liittyviä riskejä. Mikäli kohdeyritys ei ole listautunut pörssiin, jossa sijoitusanalyytikot hoitavat

analyysien teot tilinpäätösten pohjalta, laatii osakesijoittaja usein itse yrityksen arvonmäärittäminen ja tilinpäätösanalyysin. (Kallunki 2014, 15-16.) Mikäli sijoittaja laatii itse tilinpäätösanalyysin yrityksen tilinpäätösten pohjalta, tulee tilinpäätökset oikaista, sillä yrityksen johto voi vaikuttaa harkinnanvaraisilla kirjauksilla tilinpäätöksiin ja siihen, miltä yrityksen taloudellinen tila näyttää tilinpäätösten perusteella. (Healy & Wahlen 1999, 369.)

Päivittäiset operatiiviset päätökset sekä suuremmat investointi- ja rahoituspäätökset kuuluvat yritysjohdon tehtäviin. Tilinpäätösanalyysistä saatava informaatio on erittäin tärkeä osa kyseistä päätöksentekoa. Yritysjohdo tarkastelee tilinpäätösanalyysiä monista eri näkökulmista saadakseen mahdollisimman laajan ja realistisen kuvan yrityksen taloudellisesta tilasta. Myös henkilökohtaiset syyt, kuten tulos- ja voittopalkkiojärjestelyt, kasvattavat yritysjohdon mielenkiintoa tilinpäätöksen tunnuslukuja tai muita eriä kohtaan. (Niskanen & Niskanen 2004, 14.)

Työntekijöiden näkökulmasta yrityksen taloudellinen tilanne on kiinnostava itse työsuhteen ja työpaikan säilyvyyden sekä erilaisten palkkiojärjestelmien johdosta. Mitä vakavaraistempi ja maksuvalmiudeltaan parempi yritys on, sen kannattavampaa työntekijällä on työskennellä kyseisessä yrityksessä, sillä mahdollisten irtisanomisten riski on tämän kaltaisessa yrityksessä pieni. Myös tulevaisuuden näkymät ja eläke-etuudet kiinnostavat työntekijöitä. (Niskanen & Niskanen 2004, 15; IASB 2001,7.)

Rahoittajia kiinnostaa yrityksen valmius maksaa lainansa takaisin sovitun laina-ajan puitteissa. Rahoittajat saattavat vaatia yrityksen lainan vakuudeksi tilinpäätökseen perustuvia ehtoja liittyen esimerkiksi yrityksen rahoitusrakenteeseen, likviditeettiin ja tuloksiin. Yrityksen taloudellinen tilanne kiinnostaa myös tavarantoimittajia erityisesti maksuvalmiuden osalta. Molemmat edellä mainituista tahoista ovat kiinnostuneita siis yrityksen luottoluokituksesta. (Niskanen & Niskanen 2004, 16-17; IASB 2001,7.)

Yrityksen taloudellinen suorituskyky kiinnostaa myös yrityksen asiakkaita. Asiakkaidenkin kohdalla tilinpäätöksestä voidaan selvittää mahdollisia asiakassuhteisiin liittyviä riskejä. (Niskanen & Niskanen 2004, 17.) Asiakkaita kiinnostaa toiminnan jatkuvuus erityisesti silloin, kuin heillä on pitkä-aikainen asiakassuhde kyseisen yrityksen kanssa tai ovat muuten riippuvaisia yritystoiminnan jatkuvuudesta. (IASB 2001, 7.) Asiakkaille tärkeitä tunnuslukuja ovat muun muassa kannattavuuden, maksuvalmiuden sekä vakavaraisuuden tunnusluvut. Asiakkaalla on kuitenkin usein varaa valita ja mahdollisuus vaihtaa esimerkiksi tavarantoimittajaa, mikäli yritys ei pysty suoriutumaan velvoitteestaan. Näin ollen muiden käyttäjätahojen tarve tilinpäätösanalyysistä saatuun informaatioon on suurempi kuin asiakkaiden tarve. (Kallunki & Kytönen 2007, 20-21.)

Viranomaisia kiinnostavat tilinpäätösanalyysit monista syistä. Etenkin yritysten riittävä veronmaksu kiinnostaa veroviranomaisia. Tilinpäätösten avulla valvotaan voittojen ja kustannusten

suhteita sekä arvonlisäveron ja tuloveron kertymistä ja maksua. (Niskanen & Niskanen 2004, 17.)

3.3 Tilinpäätösanalyysin vaiheet

Tilinpäätösanalyysin teko jakautuu useisiin eri vaiheisiin. Ensimmäinen vaihe on taustatietojen, kuten tuloslaskelman, taseen ja liitetietojen, keräys ja näihin aineistoihin perehtyminen. Ensimmäiseen vaiheeseen kuuluu näiden perustietojen yhtenäistäminen eli oikaisu. Tilinpäätöksen ja taseen oikaisusta löytyy omat teoriaosuutensa myöhemmin. Tilinpäätökset ja tase oikastaan niin sanottuun standardisoituun muotoon, joka mahdollistaa tilinpäätösinformaation sekä analyysien vertailukelpoisuuden esimerkiksi yrityksen aikaisempien vuosien tilinpäätösten kanssa tai saman alan yritysten kesken. Aineiston standardisoiminen eli uudelleenjärjesteleminen ei tarkoita suuria muutoksia, sillä tilinpäätösten tulee olla lainsäädännön määrittelemällä tavalla laadittuja. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Toiseen vaiheeseen kuuluu mittauskohteiden sekä analyysimenetelmien valinta. Analyysillä on jokin käyttötarkoitus, jonka mukaan määräytyy analyysin laatijan käyttämät menetelmät ja mitä menetelmiä on perusteltua käyttää analyysiä tehdessä. Mittauskohteisiin lukeutuvat oikaistuista tilinpäätöksistä ja taseesta lasketut tunnusluvut, joita vertailemalla voidaan muodostaa analyysi kohdeyrityksestä. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Yrityksen taloudellinen menestys ja sen tutkiminen erilaisten tekniikoiden ja vertailukohteiden avulla on vuorossa kolmanneksi. Kolmannen vaiheen analyysitekniikoihin kuuluvat muun muassa prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen laadinta, trendianalyysi sekä kassavirta-analyysi. Prosenttimuotoisessa tilinpäätöksessä tilinpäätöksen erät muutetaan prosenttiosuuksiksi liikevaihdosta tai taseen loppusummasta. Trendianalyysissä edellä mainitut prosenttimuotoiset tilinpäätökset laaditaan useammalta peräkkäiseltä vuodelta, jolloin niiden vertailu helpottuu. Ensimmäistä vuotta pidetään trendianalyysissä aina perusvuotena, johon verrataan. Näin ollen mahdolliset ongelmat on helpompi huomata, sillä usean peräkkäisen vuoden aikaväli on pitkä. Kassavirta-analyysi kattaa kassavirta- ja rahoituslaskelmia. Suoriteperusteiset erät muutetaan kassaperusteisiksi käyttäen apuna liitetietoja. Kassavirta-analyysin hyöty on paras, kun siitä saatavaa informaatiota käytetään yhdessä muista analyysimenetelmistä saatavan tiedon kanssa. (Niskanen & Niskanen 2004, 19.)

Usean eri analysointimenetelmän suorittaminen ei riitä, vaan teknisen toteutuksen jälkeen pääosassa ovat menetelmistä saadun informaation hyödyntäminen, eli lukujen arviointi ja syy-seuraussuhteiden selvittäminen. Tunnuslukuja verrataan aiempien vuosien lukuihin ja saman toimialan eri yritysten tunnuslukuihin. Vertailukohteiden perusteella tilinpäätösanalyysi voidaan

jakaa ajalliseen poikkileikkausanalyysiin ja aikasarja- analyysiin. Ajallinen poikkileikkausanalyysi on vuosikohtainen, jolloin yritystä verrataan kyseisenä vuonna muihin saman toimialan yrityksiin. Aikasarja- analyysi seuraa yrityksen omaa kehitystä pidemmällä aikavälillä. Erilaiset poikkeamat pyritään aina selvittämään (Niskanen & Niskanen 2004, 20.)

3.4 Tilinpäätöksen oikaiseminen

Yrityksen johto on vastuussa tilinpäätösten laatimisesta ja yrityksen taloudellisen tilan selvittämisestä. Yrityksen johdolla on kuitenkin enemmän ja yksityiskohtaisempaa tietoa yrityksen taloudellisesta tilasta ja lain mukaan yrityksillä on lupa tehdä harkinnanvaraisia kirjauksia tilinpäätöksiinsä ja näin ollen vaikuttaa niiden sisältöön. Tällaiset kirjatukset voivat koskea esimerkiksi tuloslaskelman ja taseen eri arvoja. Tilinpäätösanalyysin tekijän tulee oikaista kyseiset toimenpiteet, jotta eri yritysten julkaisemia tilinpäätöksiä voitaisiin vertailla keskenään. (Kallunki & Kytönen 2007, 29; Ball 2006, 8.)

Suomalaisten yritysten tilinpäätösnormistoa muutettiin vuoden 1997 lopussa annetun uuden kirjanpitolain ja -asetuksen myötä. Muutoksen seurauksena tilinpäätösnormisto yhtenäistyi Euroopan yhteisöjen tilinpäätösdirektiivien mukaiseksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 60.) Kansainväliset tilinpäätösten raportointi standardit (International Financial Reporting Standards IFRS) sitovat Euroopan Unionin jäsenmaiden sekä monen muun maan yrityksiä vuodesta 2002 lähtien. Yhdysvallat ja Japani ovat kuitenkin pitäneet kiinni omista säännöksistään tilinpäätöksiä koskien. (Berk & DeMarzo 2007, 20.) Tilinpäätösnormisto on tuntuvasti tiukempi kuin aikaisemmin, mutta sen johdosta tilinpäätösten oikaisutarve on vähentynyt. Yritykset voivat edelleen tehdä harkinnanvaraisin laskentamenetelmin toteutettuja merkintöjä, mutta niiden taloudellinen vaikutus ei ole yhtä merkittävä kuin ennen muutosta. Ennen kirjanpito- ja verolainsäädännön muutosta yritysten oli mahdollista säädellä tilinpäätösvoitonsuuruutta erityisesti poistojen ja varauksien avulla. (Niskanen & Niskanen 2004, 60.) Mikäli yrityksen johdon harkinnanvaraisuus poistettaisiin, laskisi tilinpäätöksen hyödyllisyys. Toisaalta johdon liikkumavara harkinnanvaraisten kirjausten kohdalla antaa mahdollisuuden manipuloida tulosta siten, että sijoittajat saavat paremman kuvan yrityksen taloudellisesta tilanteesta, mitä se todellisuudessa on. Kyseistä toimintaa kutsutaan tulosjohtamiseksi. (Healy & Wahlen 1999, 369; Dechow & Skinner 2000, 238.)

3.4.1 Tuloslaskelman oikaiseminen

Tuloslaskelma oikaistaan, jotta voidaan selvittää tulos, joka mahdollisimman todenmukaisesti vastaa säännöllisen, jatkuvan ja ennustettavan liiketoiminnan tulosta. (Salmi 2012, 144.) Yrityksen liikevaihdosta saadaan selville myynnin oikaisuerien jälkeinen myyntitulo. Mikäli

myyntisaamisiin sisältyy epävarmoja eriä, tulee liikevaihtoa oikaista. Myyntitulojen lisäksi yrityksellä voi olla muita säännöllisiä tuottoja, jotka kirjataan liiketoiminnan muihin tuottoihin. Myös epäsäännölliset tuotot siirretään satunnaisiin eriin. (Kallunki & Kytönen 2007, 44.)

Nykyisen kirjanpitolain perusteella virallisessa tuloslaskelmassa ei enää esitetä myynti- tai käyttökate. Käyttökate on kuitenkin säilytetty yritystutkimusneuvottelukunnan esittämässä oikaistun tuloslaskelman kaavassa. Myös muut oikaistun tuloslaskelman välitulokset eroavat virallisen tuloslaskelman vastaavista tuloksista. Oikaistun tuloslaskelman liiketulos kertoo tuloksen varsinaisen liiketoiminnan kustannusten jälkeen. Tämä tarkoittaa, että rahoitustuottoja ja rahoituskuluja sekä veroja ei ole vielä huomioitu laskuihin. Operatiivinen tulos eli nettotulos kertoo tuloksen ennen satunnaisia kuluja ja tuottoja. Näiden jälkeistä tulosta kutsutaan kokonaistulokseksi. (Niskanen & Niskanen 2004, 61.)

Oikaistuun tuloslaskelmaan tulee laskea aine- ja tarvikkäkäytön määrä, joka vastaa tuotantoa. Tällöin ainevaraston lisäys vähennetään ostokuluista, jonka jälkeen vähennetty määrä lisätään ostokuluihin. Liikevaihtoa vastaavan ainekäytön selvittämiseksi huomioidaan myös muutokset valmiste- ja puolivalmisteverastoissa. Mikäli varaston arvoa joudutaan oikaisemaan todellisen arvon mukaiseksi, korjaantuvat kulut kuitenkin varaston muutoksen kautta. Ulkopuolelta ostettujen palveluiden kulut tulee siirtää satunnaisiin tuottoihin, mikäli ne on kirjattu saatuihin avustuksiin. (Kallunki & Kytönen 2007, 45.)

Mikäli yhtiöllä on oma eläkesäätiö ja varojen siirto on todellista pienempi, eikä sitä ole kirjattu tuloslaskelmaan, on eläkekuluja tuloslaskelmassa liian vähän. Henkilöstökuluja tulee lisätä tällaisessa tapauksessa vajauksen mukaisesti. Aikaisemmilta vuosilta kirjatut vastuuvajaukset henkilöstökuluissa tulee siirtää satunnaisiin kuluihin. (Kallunki & Kytönen 2007, 44.)

Yksityisen liikkeenharjoittajan tai henkilöyhtiön osakkaan työpanosta vastaavat palkkiot ja palkat eivät usein löydy täysimääräisenä tuloslaskelmasta. Palkkoja on voitu nostaa osittain tai kokonaan esimerkiksi yksityisottoina. Tämä vaikuttaa negatiivisesti eri yritysten vertailukelpoisuuteen, mikäli menettelytavat eroavat toisistaan. Tällaisessa tapauksessa oikaisu tehdään lisäämällä henkilöstökuluja alan keskimääräisen palkkatason mukaisesti. Henkilöstökulujen vähennyksiksi kirjatut saadut avustukset puolestaan siirretään satunnaisten tuottojen eriin. (Kallunki & Kytönen 2007, 45.)

Jos yrityksellä on omaisuutta, joka on hankittu leasingilla, tulee maksetut leasingvuokrat jakaa poistoihin ja korkoihin, jotta vertailukelpoisuus voidaan säilyttää. Usein tiedot ovat kuitenkin puutteellisia ja kyseisen jaon tekeminen ei ole mahdollista. Suunnitelman mukaiset poistot soveltuvat oikaistun tuloslaskelman poistoiksi, sillä ne vastaavat teknistaloudellista kulumista. Investointien hankintamenoista niistä osista, jotka on hankittu avustuksilla tai varauksilla, tulee

erottaa poiston osuus ja loppuosa voidaan lisätä käyttöomaisuuden arvoon. (Kallunki & Kytönen 2007, 45.)

Kurssierojen kirjauksissa tulisi hyvän kirjanpitotavan mukaan noudattaa varovaisuusperiaatetta. Kurssitappio tulee kirjata heti, kun se todetaan kun taas kurssivoitto vasta sitten, kun se realisoituu. Mikäli hyvää kirjanpitotapaa ei tässä kohdassa ole noudatettu, tulee kirjaamattomat realisoitumattomat kurssitappiot kirjata ja taseeseen kirjatut siirretään kurssieroihin. Vastaavasti tuloslaskelmasta vähennetyt realisoitumattomat kurssivoitot on siirrettävä taseeseen. Kurssieroihin siirretään muihin rahoitustuottoihin kirjatut kurssivoitot, jotka ovat realisoituneet. (Kallunki & Kytönen 2007, 46.)

Oikaistusta tuloslaskelmasta jätetään pois tuloksen järjestelyeriin kuuluva poistoeron muutos sekä vapaaehtoisten varausten muutos. Pakolliset varaukset säilyvät oikaistussa tuloslaskelmassa. Vertailukelpoisuuden lisäämiseksi verot, jotka kohdistuvat tilikauden tulokseen, voidaan arvioida yhtiön nettovarallisuuden perusteella. Verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen palkkojen määrästä 30 prosenttia lisätään. Näin saadaan pääomatulo-osuuden laskentaperuste. Pääomatulo-osuus lasketaan siten, että 18 prosenttia vuotuisesta tuotosta ja loput on ansiotuloa. (Kallunki & Kytönen 2007, 46.)

3.4.2 Taseen oikaiseminen

Tase oikaistaan, jotta sellaiset vastaavien erät, jotka todellisuudessa eivät tuota tulosta, saataisiin eliminoitua ja merkitä näkyviin olennainen varallisuus, jota taseeseen ei ole merkitty. Taseessa näkymättömät velat merkitään oikaistuun taseeseen niiden takaisinmaksuajankohdan mukaisesti. Korjauksia tehdään myös omaan pääomaan varojen ja velkojen nettokorjauksella. (Salmi 2012, 153.)

Tasetta oikaistaessa poistetaan perustamismenot ja tutkimusmenot vastaavista ja omasta pääomasta, sillä niillä ei ole itsenäistä tulontuottamiskykyä. Laskennallista verovelkaa pidetään pitkäaikaisena korottomana velkana. Pitkäaikaiseksi korottomaksi vieraaksi pääomaksi katsotaan pitkäaikaiset joukkolainat sekä lainat eri rahoituslaitoksilta. Muut pitkäaikaiset velat, kuten omistajilta, asiakkailta ja toimittajilta saadut lainat luetaan korollisiin velkoihin. Sellaiset pitkäaikaiset velat, joiden maksuajankohta on tilinpäätöspäivästä 12 kuukauden aikana, kuuluu lyhytaikaiseen vieraaseen pääomaan. Muita lyhytaikaisia velkoja ja siirtovelkoja oletetaan korottomiksi, kun taas konsernin sisäiset velat oletetaan korollisiksi. Taseen ulkopuoliset vastuut, jotka löytyvät usein liitetiedoista, voivat joissakin tapauksissa olla todellisuudessa velkaa. Tällaisia ovat esimerkiksi leasing sopimukset. Maksamatta olevat rahoitusleasingsopimukset tulisi kirjata taseeseen toisaalta pitkäaikaiseksi omaisuudeksi ja toisaalta velaksi. (Salmi 2012, 156.)

3.5 Prosenttilukumuotoinen analyysi

Prosenttilukumuotoisen tilinpäätöksen avulla voidaan tarkastella yrityksen tilinpäätöksen eriä esittämällä tilinpäätöserät prosentteina jostain vertailukohteesta. Tuloslaskelmassa tilinpäätöseriä verrataan liikevaihtoon ja taseessa taseen loppusummaan. Prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä käytetään esimerkiksi arvioitaessa eri kustannuserien kehitystä suhteessa liikevaihtoon sekä vertailtaessa erikokoisten yritysten kustannus- ja taserakenteita. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätös antaa arvokasta tietoa yrityksen tuloslaskelman ja taseen rakenteesta sekä tilinpäätöserien kehitymisestä eri vuosien aikana. (Niskanen & Niskanen 2004, 87-89.)

Prosenttilukumuotoista tilinpäätöstä arvioitaessa tulee huomioida, että yhden erän suuri kasvu tai pienentyminen vaikuttaa muiden erien prosentuaalisiin osuuksiin, vaikka ne eivät olisi absoluuttisesti muuttuneet. Prosenttilukumuotoisesta tilinpäätöksestä ei myöskään voida päätellä, ovatko kasvaneet tai pienentyneet erät muuttuneet absoluuttisesti. Prosenttilukumuotoinen tilinpäätösanalyysi toimii parhaiten silloin, kun lukujen analysointiin voidaan yhdistää tarkempaa tietoa lukujen tausta- ja toista. Esimerkiksi tilinpäätöksen liitetietojen sekä yritysten vuosikertomusten tuella voidaan tehdä parempia johtopäätöksiä yrityksen tapahtumista ja niiden heijastumisesta tilinpäätöksen lukuihin. (Niskanen & Niskanen 2004, 87-90.)

Yrityksen kulurakenteen kehittymistä voidaan tarkastella ja tutkia prosenttilukumuotoisesta tuloslaskelmasta. Prosenttilukumuotoinen tase puolestaan soveltuu yrityksen omaisuus- ja rahoitusrakenteen muutoksen seurantaan. Prosenttilukumuotoiset tilinpäätökset sopivat yritysten väliseen vertailuun, sillä erikokoisten yritysten suhteellinen vertailu helpottuu, kun luvut esitetään prosenttimuotoisena. Saman toimialan yritysten kesken voidaan vertailla suhdelukumuotoisena taloudellista menestymistä, kannattavuutta ja vakavaraisuutta kokoeroista riippumatta. (Niskanen & Niskanen 2004, 90-96.)

3.6 Trendianalyysi

Trendianalyysia käytetään tilinpäätöserien ajallisen kehityksen tarkasteluun. Trendianalyysin ideana on laatia usealta vuodelta prosenttilukumuotoinen erä kerrallaan, jolloin jokaisen erän varhaisimman vuoden arvoksi asetetaan 100 ja myöhempien vuosien arvoja verrataan kyseiseen perusvuoteen. Näin saadaan tietää, kuinka monta prosenttia myöhempi havainto on suhteutettuna perusvuoteen. (Niskanen & Niskanen 2004, 96.) Monet suuret yritykset julkaisevat eräitä avaintunnuslukuja osana vuosikertomuksiaan. Tarkoituksena on saada lukijat huomaamaan trendejä useiden vuosien välillä. Yhden yrityksen trendit tunnusluvuissa voivat poiketa toimialan keskiarvosta. (Atrill & McLaney 2005, 234.)

Trendianalyysiä ja prosenttilukumuotoista analyysiä käytetään usein yhdessä, sillä ne täydentävät toisiaan hyvin. Analyysejä tehdessä täytyy kuitenkin huomioida se, että trendianalyysi soveltuu vain yhden yrityksen peräkkäisten vuosien vertailuun, kun taas prosenttilukumuotoinen analyysi saman toimialan yritysten keskinäiseen vertailuun. (Niskanen & Niskanen 2004, 102.) Mahdollisia sijoittajia kiinnostaa usein trendianalyysi. Mikäli yrityksen liiketoiminnasta voidaan huomata kasvava ja positiivinen trendi vuosi vuodelta, ovat sijoittajat kiinnostuneita mahdollisen trendin jatkumisesta ja paremmista tuloksista tulevaisuudessa. Laskeva trendi puolestaan kertoo useimmiten ongelmista yrityksen johdon tavassa johtaa yritystä tehokkaasti tai yrityksen toiminnasta sellaisilla markkinoilla, jossa kasvu ja tulosparannus on vaikeaa. (Temte 2005, 82.)

4 Tunnusluvut ja niiden tulkinta

Usein yrityksiä koskeva arviointi tapahtuu tunnuslukuanalyysin perusteella. Tunnusluvut ovat tilinpäätöksestä laskettuja mittareita, jotka tiivistävät tilinpäätöksestä saatavan tiedon yrityksen taloudellisesta tilanteesta. Nämä tunnusluvut jaetaan usein kolmeen ryhmään: kannattavuuden tunnusluvut, vakavaraisuuden tunnusluvut sekä maksuvalmiuden tunnusluvut. Tilinpäätöksen tunnusluvut esitetään usein suhdelukumuotoisina, eli yksi tilinpäätöksen erä on suhteutettu johonkin toiseen tilinpäätöserään, kuten liikevaihtoon tai taseen loppusummaan. Suhdelukumuotoisuus mahdollistaa myös vertailun erikokoisten yritysten ja eri vuosien välillä. (Niskanen & Niskanen 2004, 110-111.)

Laskemalla pienen joukon tunnuslukuja, voidaan saavuttaa melko hyvä käsitys yrityksen taloudellisesta tilasta ja suorituskyvystä. Vaikka tunnuslukuja voidaan laskea suhteellisen helposti, on niiden tulkitseminen usein hankalaa. Tunnuslukuja arvioitaessa on aina muistettava, että ne antavat vain viitteitä yrityksen tilasta ja tarvitsevat rinnalleen syvempää analyysiä. Tunnusluvut korostavat yrityksen heikkouksia ja vahvuuksia, mutta eivät tarjoa vastauksia siihen, miksi kyseiset tunnusluvut antavat sellaisia tuloksia kuin antavat ja miksi ne ovat muuttuneet. (Atrill & McLaney 2005, 198.)

Tunnuslukujen avulla saavutettavien mittaustulosten tarkkuus riippuu suurimmaksi osaksi tilinpäätösaineiston luotettavuudesta, jonka pohjalta tunnusluvut on laskettu. Tunnuslukujen antamien mittaustulosten tarkkuus riippuu myös kahdesta muusta tekijästä. Validiteetti tarkoittaa, että tunnusluku mittaa sitä ominaisuutta, jota sen on tarkoitus mitata, jolloin tulokset ovat keskimääräisesti oikeita. Reliabiliteetiksi kutsutaan tunnusluvun luotettavuutta. Tunnuslukua voidaan pitää luotettavana, kun sen antamien mittaustulosten hajonta on pieni. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.)

Tunnuslukuanalyysissä keskeisenä osana on arviointi, joka toteutetaan laskettujen tunnuslukujen perusteella. Johtopäätöksiä ei voida laatia yhden yrityksen yhden vuoden tietojen pohjalta, vaan tarvitaan vertailupohja, johon tunnusluvut voidaan suhteuttaa. Vertailutyypit ovat ajallinen poikkileikkausanalyysi ja aikasarja-analyysi. Ajallisessa poikkileikkausanalyysissä vertailukohteena yritykselle toimii saman toimialan yritykset yhtenä määriteltynä vuotena. Aikasarjatarkastelussa yrityksen kehitystä seurataan pidemmällä aikajaksolla peräkkäisinä vuosina. Näin voidaan tehdä johtopäätöksiä yrityksen taloudellisen tilan kehityksestä. (Niskanen & Niskanen 2004, 111.)

4.1 Kannattavuus

Kannattavuuden absoluuttinen mittari on yrityksen taloudellinen tulos, joka on perusedellytys liiketoiminnalle. Yrityksen kannattavuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä tuottaa liiketoiminnallaan enemmän tuloja, kuin liiketoiminnan ylläpitämiseen on kulunut menoja. Investointien ajankohta ja suhdannevaihtelut vaikuttavat yrityksen tuloihin ja menoihin, joten yrityksen kannattavuutta seurataan pitkällä aikavälillä. Suhteellinen kannattavuus kuvaa voiton suhdetta sijoitettuun pääomaan nähden. Kannattavuuden suhteellisia mittareita käytetään usein erikoisten yritysten vertailemiseksi ja yhden yrityksen kannattavuuskehityksen seuraamiseksi. Kannattavuutta mitataan tilinpäätösanalyysissä usein koko yrityksen tasolla. Kannattavuuden tunnuslukuja ovat esimerkiksi liikevoittoprosentti, nettotulosprosentti, oman pääoman tuotto-prosentti ja sijoitetun pääoman tuotto-prosentti. (Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 217; Kallunki & Kytönen 2007, 74-75; Yritystutkimus Ry 2011, 60.) Nämä tunnusluvut ilmoittavat yrityksen tekemän tuoton suhteutettuna muihin tilinpäätöksen tunnuslukuihin. (Atrill & McLaney 2005, 199.)

4.1.1 Liikevoitto-%

Liikevoitto on ensimmäinen niin sanottu välitulos tuloslaskelmakaavassa. Liikevoitto kertoo, kuinka paljon varsinaisen liiketoiminnan tuotoista on jäljellä ennen veroja ja rahoituseriä. Liikevoittoprosentin laskukaava on seuraava: (Niskanen & Niskanen 2004, 113.)

$$\text{Liikevoitto-\%} = \frac{\text{Liikevoitto}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \%$$

Liikevoittoprosentti lasketaan jakamalla liikevoitto liiketoiminnasta saaduilla tuotoilla. Luku soveltuu ensisijaisesti yksittäisen yrityksen kehityksen seuraamiseen, mutta sitä voidaan joissakin tapauksissa käyttää myös toimialavertailussa. (Niskanen & Niskanen 2004, 113.)

Liikevoittoprosenttia voidaan arvioida seuraavien ohjearvojen perusteella:

yli 10 %	hyvä
5 - 10 %	tydyttävä
alle 5 %	heikko

(Asiakastieto 2015.)

Yritys	2012	2013	2014
A	0,87%	3,30%	4,67%
B	6,99%	3,35%	3,08%
C	-	3,31%	0%
D	26,75%	8,13%	-6,38%
E	4,52%	3,45%	5,36%

Taulukko 1: Liikevoittoprosentti

Yllä olevan taulukon mukaan voidaan huomata, että yritykset A ja E ovat kasvattaneet liikevoittoprosenttiaan, kun taas yrityksillä B,C ja D liikevoittoprosentti on laskenut viimevuosina. Yritys A:n liikevaihto on kasvanut vuodesta 2012(46 985 350) vuoteen 2014(78 239 053) 66,5% , joka näkyy myös positiivisena liikevoittoprosentin kehityksenä. Yrityksen C kohdalla on kuitenkin niin, että vaikka liikevaihto on kasvanut vuoden aikana 200% (2013: 181000, 2014: 545000), ovat myös kulut nousseet samassa suhteessa ja vuoden 2014 liiketulokseksi jäi 0 euroa. Yrityksen erittäin voimakas liikevaihdon kasvu johtuu siitä, että yritys aloitti liiketoimintansa vuonna 2013 syksyllä, josta johtuen vuonna 2014 myyntikuukausia on ollut kolminkertainen määrä. Vuoden 2014 liikevoittoprosentti on 0%, koska yrityksen liikevoitto kyseisenä vuotena oli 0 euroa, joka johtui siitä, että yritys investoi verkkokauppaan suurilla summilla. Myös yrityksen D liikevaihdon muutos vuodesta 2012(85 8000) vuoteen 2014(1 395 761) on 156%, mutta liiketoiminnan muut kulut ovat kasvaneet 110% jättäen liikevoiton pienemmäksi kuin vuonna 2012. Yrityksen E liikevoitto on kasvanut vuosi vuodelta ja vaikka kulut ovatkin kasvaneet, ovat ne kasvaneet maltillisesti pitäen liikevoittoprosentin positiivista trendiä yllä. Liikevoittoprosenttia pidetään yleisesti hyvänä silloin, kun se on yli 10%. Kenelläkään kohdeyrityksellä liikevoittoprosentti ei ollut hyvällä tasolla vuonna 2014. Yrityksellä E liikevoittoprosentti on tyydyttävällä tasolla ja yritys A:n luku hipoo tyydyttävän rajapintaa. Muilla yrityksillä liikevoittoprosentti vuonna 2014 on heikko.

4.1.2 Nettotulos- %

Yritystä voidaan pitää kannattavana, kun yrityksen nettotulos on positiivinen. Nettotulos saadaan selville lisäämällä liiketulokseen tuloslaskelman rahoitustuotot ja vähentämällä rahoituskulut ja verot. Nettotuloksen riittävyys ja vaadittava taso määräytyvät voitonjakotavoitteiden

sekä pääomarakenteen vahvistamispyrkimysten mukaan. Nettotulosprosentti lasketaan seuraavan kaavan mukaan: (Yritystutkimus Ry 2011, 62.)

$$\text{Nettotulos-\%} = \frac{\text{Nettotulos}}{\text{Liiketoiminnan tuotot yhteensä}} \times 100 \%$$

Nettotulosprosentille ei ole ohjeellisia viitearvoja. Nettotulosprosentin ollessa positiivinen, yritys on pystynyt selviytymään liiketoiminnallaan sekä lainojen koroista että käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Nettotulosprosentin avulla voidaan vertailla eri toimialan yrityksiä. (Balance consulting 2015.)

Yritys	2012	2013	2014
A	-1,65%	0,43%	1,82%
B	5,57%	2,59%	2,52%
C	-	0,55%	-0,92
D	20,32%	4,34%	-7,18%
E	3,02%	2,16%	4,08%

Taulukko 2: Nettotulosprosentti

Taulukon 2 mukaan yritys A on kasvattanut nettotulosprosenttiaan negatiivisesta positiiviseksi viimeisten kolmen vuoden aikana. Myös yritys E on nostanut nettotulosprosenttiaan, vaikka vuonna 2013 se oli laskenut vuodesta 2012 hieman. Yritys E on kuitenkin viimeisten kolmen vuoden aikana selviytynyt liiketoiminnallaan lainojen koroista sekä käyttöpääoman ja investointien omarahoituksesta. Yritys B:n nettotulosprosentti on edelleen positiivinen, vaikka viimeisten kolmen vuoden ajalta voidaan havaita laskeva trendi. Yritys C on ollut toiminnassa vasta muutaman vuoden ja vuoteen 2013 verrattuna sen nettotulosprosentti on painunut negatiiviseksi. Yritys D:n nettotulosprosentissa on kolmen vuoden aikana tapahtunut negatiivinen heilahdus. Yritystutkimusneuvottelukunnan viitteellisten ohjeiden mukaan voidaan yritystä A, B ja E pitää liiketoiminnaltaan kannattavina, sillä niiden nettotulosprosentit ovat positiivisia.

4.1.3 Oman pääoman tuotto- %

Oman pääoman tuotto-% on sijoittajien ja omistajien näkökulmasta yksi tärkeimmistä kannattavuuden tunnusluvuista. Tunnusluku on hyvä yrityksen suorituskyvyn mittari, joka kertoo kuinka paljon omalle pääomalle on kertynyt tuottoa tilikauden aikana eli kuinka hyvin yritys on pystynyt huolehtimaan omistajien yritykseen sijoittamista pääomista. Tuottotaso muodostuu

sijoittajien ja omistajien asettamien tuottovaatimusten pohjalta. Yritys maksaa aina ensin korkouksen vieraalle pääomalle ja sen jälkeen verot. Vieraan pääoman lisäksi yrityksen tulee saada tuottoa omalle pääomalle. Yrityksen velkaisuudella on vaikutusta oman pääoman tuotto prosenttiin. Mikäli yritys käyttää paljon vierasta pääomaa, kasvattaa se oman pääoman tuottoa hyvinä aikoina, mutta heikentää sitä vastaavasti huonoina aikoina. Tämä johtuu siitä, että suuret vieraan pääoman korkomaksut voivat taloudellisesti huonoina aikoina olla liian suuria yritykselle, jonka tuotot ovat laskeneet. (Hughes & Ayres & Hoskin 2005, 174; Kallunki & Kytönen 2007, 78-79.)

$$\text{Oman pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos (12kk)}}{\text{Oikaistu oma pääoma keskimäärin tilikaudella}} \times 100 \%$$

(Yritystutkimus Ry 2011, 65.)

Oman pääoman tuotto prosentin tavoitetaso määräytyy sen mukaan, mille tasolle omistajat ovat tuotto vaatimuksen asettaneet. Tavoitetasoon vaikuttaa myös sijoitukseen liittyvä riski. Mahdolliset arvonkorotukset vaikuttavat pääoman tuotto prosenteista eniten oman pääoman tuottoon. (Yritystutkimus Ry 2011, 65.)

Oman pääomantuotto prosenttia voidaan arvioida viitteellisten ohjearvojen perusteella:

Yli 20%	erinomainen
15-20%	hyvä
10-15%	tydyttävä
5-10%	välttävä
Alle 5%	heikko

(Balance consulting 2015.)

Yritys	2012	2013	2014
A	-22,61%	7,11%	74,84%
B	71,13%	22,65%	21,60%
C	-	5,78%	-142,86%
D	32,72%	6,50%	-17,86%
E	29,09%	25,30%	46,26%

Taulukko 3: Oman pääoman tuotto-%

Taulukosta 3 voidaan huomata, että yrityksillä A, B ja E on positiiviset ja viitteellisten ohjeiden mukaan erinomaiset oman pääoman tuotto-%:t vuonna 2014. Yritys A käyttää reilusti vierasta pääomaa, joka näkyy korkeana oman pääoman tuotto-%:nakin. Yrityksellä C oman pääoman tuotto-% on reilusti negatiivinen. Yrityksen nettotulos on ollut vuonna 2014 -6000 euroa ja oikaistu oma pääoma 3000 euroa. Tästä johtuu yrityksen heikko oman pääoman tuotto-%. Yritys C on vielä kasvuvaiheessa oleva yritys. Yritys D:n nettotulos on ollut vuonna 2013 -100 698 euroa ja se on onnistunut nostamaan nettotuloksensa positiiviseksi (42 000 euroa) vuoteen 2014. Yrityksen oma pääomakin on noussut vuoteen 2013 verrattuna.

4.1.4 Sijoitetun pääoman tuotto-%

Sijoitetun pääoman tuotto-% on yksi käytetyimmistä kannattavuuden tunnusluvuista ja tarkastelu tapahtuu yhtäaikaaisesti sekä omanpääoman sijoittajan että vieraan pääomansijoittajan näkökulmasta. Sijoitetun pääoman tuotto-% kertoo, kuinka paljon tuottoa yritys on saanut siihen sijoitetulle korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle. Ensijaisena vertailukohteena tunnusluvulle käytetään yrityksen keskimääräisiä pääomakustannuksia. (Niskanen & Niskanen 2004, 115; Leppiniemi & Leppiniemi 2006, 225-226.) Sijoitetun pääoman tuotto-% lasketaan seuraavan laskukaavan mukaan: (Yritystutkimus Ry 2011, 65.)

$$\text{Sijoitetun pääoman tuotto-\%} = \frac{\text{Nettotulos + rahoituskulut + verot (12kk)}}{\text{Sijoitettu pääoma keskimäärin tilinkaudella}} \times 100 \%$$

Sijoitettu pääoma lasketaan keskimääräisenä tilikauden alun ja lopun välillä. Mikäli yrityksen tilikausi on normaalista poikkeava, on tuotto-% muunnettava kahtatoista kuukautta vastaavaksi jakamalla tunnusluvun osoittaja tilikauden pituudella kuukausina ja kertomalle luku kahdellatoista. Tunnusluvun vertailtavuutta eri yritysten kesken voi heikentää tarpeellisten tietojen puute. Yrityksellä ei välttämättä ole käytettävissä riittäviä tietoja vieraan pääoman jakamiseksi korolliseen eli tuottoa vaativaan ja korottomaan pääomaan. Tunnusluvun kehityksen arviointia vaikeuttavat myös suuret investoinnit ja arvonorotukset. (Yritystutkimus Ry 2011, 65.)

Sijoitetun pääomantuottoosentille voidaan antaa seuraavat ohjearvot:

yli 15 %	hyvä
9 - 15 %	tydyttävä
0 - 9 %	välttävä
alle 0 %	heikko

(Asiakastieto 2015.)

Yritys	2012	2013	2014
A	-9,5%	-7,9%	-3,7%
B	39,9%	14%	15%
C	-	-6%	-18%
D	16%	1%	-14%
E	8%	5%	18%

Taulukko 4: Sijoitetun pääoman tuottoosentti

Yrityksillä B ja E sijoitetun pääoman tuottoosentti on positiivinen, kun taas yrityksillä A,C ja D negatiivinen. Yritys D:n tilinpäätöksistä voidaan huomata, että se on investoinut vuonna 2014 rakennuksiin ja rakennelmiin. Investoinnit kasvattavat sijoitetun pääoman tuottoosenttiä laskeutakseen jakajaa, joka puolestaan vaikuttaa sijoitetun pääoman tuottoon. Yrityksellä B sijoitetun pääoman tuottoosentti on edelleen positiivinen, vaikka luku onkin laskenut reilusti vuodesta 2012. Viitteellisten ohjearvojen perusteella voidaan sanoa, että yrityksen E sijoitetun pääoman tuottoosentti on hyvällä tasolla ja yrityksen B tyydyttävällä, mutta lähes hyvällä tasolla vuonna 2014. Yrityksillä A,C ja D sijoitetun pääoman tuottoosentit ovat heikolla tasolla. Yritys D on tehnyt juuri vuonna 2014 investointeja, joka vaikuttaa negatiivisesti sijoitetun pääoman tuottoosenttiin, sillä investoinnit eivät ole kerenneet tuottaa. Jos yrityksen sijoitetun pääoman tuottoosentti on -18%, kuten yrityksellä C, voidaan miettiä onko yrityksen toiminta kannattavaa vai ei.

4.2 Vakavaraisuus

Vakavaraisuudella tarkoitetaan yrityksen kykyä suoriutua sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä. Vakavaraisuuden tunnusluvut kuvaavat usein yrityksen pääomarakennetta eli oman pääoman ja vieraan pääoman suhdetta. Yritystä pidetään vakavaraisena, kun vieraan pääoman osuus koko pääomasta ei ole liian suuri ja yritys pystyy pitkällä aikavälillä selviytymään vieraasta pääomasta aiheutuvista korkomaksuista. Vakavaraisuuden tunnuslukuja ovat omavaraisuusaste sekä suhteellinen velkaantuminen.(Niskanen & Niskanen 2004, 130; Kallunki & Kytönen 2007, 80.)

Vakavaraisuuden tunnuslukujen arviointi ei ole yksinkertaista. Tietynlaisessa markkinatilanteessa yrityksen ei kannata päästää omavaraisuusastetta liian suureksi, sillä velkaantumisella on myös etuja. Yksi etu on vieraan pääoman omaa pääomaa pienempi tuottovaatimus, jota korkojen verovähennyskelpoisuus pienentää entisestään. Yritykset tavoittelevat hallittua velkaantumista myös siitä syystä, että yrityksen odotettu osakekohtainen tuotto kasvaa velkaantumisasteen kasvaessa. Kyseistä ilmiötä kutsutaan vipuvaikutukseksi. Vipuvaikutuksen kääntöpuolena on kuitenkin yrityksen velkaantumisen myötä kasvava riski. (Niskanen & Niskanen 2004, 130.)

4.2.1 Omavaraisuusaste

Omavaraisuusastetta käytetään mittaamaan yrityksen vakavaraisuutta, tappionsietokykyä sekä kykyä selviytyä pitkällä aikavälillä sitoumuksistaan. Tunnusluku kertoo, kuinka suuri osuus yrityksen varoista on rahoitettu omalla pääomalla. Korkea omavaraisuusaste tarkoittaa usein vakavaista yritystä. Joissakin yhtiömuodoissa, kuten henkilöyhtiöissä, on omistajilla vastuu yrityksen toiminnasta ja veloista. Tällaisissa tapauksissa taseesta ei voida suoraa laskea omavaraisuusastelukua, vaan rahoitusrakennetta arvioitaessa on otettava huomioon myös henkilökohtaisessa vastuussa olevien omistajien yksityiset varat ja velat. (Niskanen & Niskanen 2004, 131; Yritystutkimus Ry 2011, 66.)

Omavaraisuusasteen laskukaava on seuraava:

$$\text{Omavaraisuusaste-\%} = \frac{\text{Oikaistu oma pääoma}}{\text{Oikaistu taseen loppusumma- saadut ennakot}} \times 100 \%$$

(Yritystutkimus Ry 2011, 66.)

Omavaraisuusaste lasketaan suhteuttamalla oma pääoma taseen loppusumman kanssa. Loppusummasta vähennetään sellaiset saadut ennakot, joihin liittyvä projekti tai työ on keskeneräinen ja joka sisältyy yrityksen vaihto-omaisuuteen. (Niskanen & Niskanen 2004, 131.)

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut omavaraisuusasteelle seuraavat ohjearvot:

yli 40%	hyvä
20-40%	tydyttävä
alle 20%	heikko.

(Niskanen & Niskanen 2004, 131.)

Yritys	2012	2013	2014
A	13,45%	13,05%	-0,03%
B	54,55%	54,55%	58,87%
C	-	3,40%	2,05%
D	51,03%	49,44%	29,27%
E	42%	34,49%	40,76%

Taulukko 5: Omavaraisuusaste

Yllä olevasta taulukosta voidaan huomata, että yrityksillä B ja E voidaan arvioida olevan hyvä omavaraisuusaste yritystutkimusneuvottelukunnan ohjearvojen mukaan. Yrityksellä D on samaisten ohjearvojen mukaan tyydyttävä omavaraisuusaste ja yrityksillä A ja C heikko omavaraisuusaste. Yritys A on ainoa näistä viidestä yrityksestä, joka on pääomasijoittajien omistuksessa. Pääomasijoittaja yritysten toiminta perustuu usein siihen, että otetaan paljon velkaa yritykselle ja tätä tätä kautta pyritään parantamaan sijoitetulle omalle pääomalle saatavaa tuottoa. Tämä perustuu siihen, että saatava tuotto on korkeampaa kuin velan korko kustannukset. Tällaisessa tilanteessa omavaraisuusasteen laskeminen negatiiviseksi on kannattavaa. Yrityksellä B omavaraisuusaste on erittäin korkealla tasolla. Näin korkean omavaraisuusasteen omaavan yrityksen tulisi pohtia, pitäisikö yrityksen ottaa hieman enemmän velkaa ja investoida esimerkiksi nettikauppaan tai uusien myymälöiden avaamiseen ja näin ollen kasvattaa liiketoimintaansa.

4.2.2 Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus on vakavaraisuuden tunnusluku, joka mittaa yrityksen velkojen suhdetta toiminnan laajuuteen. Toisin sanoen yrityksen vieras pääoma eli velat suhteutetaan liikevaihtoon. Tunnusluku sopii saman toimialan yritysten keskinäiseen vertailuun. Korkea suhteellinen velkaantuneisuus edellyttää, että yrityksellä on hyvä liiketulos, jotta se selviää vieraan pääoman velvoitteista. Suhteellinen velkaantuneisuus on tunnuslukuna omavaraisuusastetta pätevämpi vakavaraisuuden mittari silloin, kun vertailun kohteena olevien yritysten käyttöomaisuus on eri-ikäistä tai yritysten käyttämät poistomenetelmät poikkeavat toisistaan. (Yritystutkimus Ry 2011, 132; Niskanen & Niskanen 2004, 67; Kallunki & Kytönen 2007, 82.) Suhteellinen velkaantuneisuus lasketaan seuraavan laskukaavan mukaan:

$$\text{Suhteellinen velkaantuneisuus} = \frac{\text{Taseen velat - saadut ennakot}}{\text{Liikevaihto (12kk)}} \times 100 \%$$

(Yritystutkimus Ry 2011, 133.)

Yritystutkimusneuvottelukunta on antanut tuotannollisten yritysten suhteellisen velkaantuneisuuden ohjearvot:

alle 40%	hyvä
40-80%	tyydyttävä
yli 80%	heikko.

(Yritystutkimus Ry 2011, 133.)

Yritys	2012	2013	2014
A	52%	41%	41%
B	8,73%	8%	9%
C	-	78%	26%
D	69%	70%	89%
E	16%	18%	15%

Taulukko 6: Suhteellinen velkaantuneisuus

Suhteellinen velkaantuneisuus näyttää olevan lähes kaikilla yrityksillä yritystutkimusneuvottelukunnan viitteellisten ohjearvojen perusteella hyvällä tasolla. Ainoastaan Yritys D:n suhteellinen velkaantuneisuus vaikuttaa olevan heikolla tasolla. Heikkoon suhteelliseen velkaantuneisuuteen on etenkin vuonna 2014 negatiivisesti vaikuttanut investoinnit uusiin rakennuksiin ja rakennelmiin, jonka seurauksena velka on kasvanut. Investoinnit on tehty kasvattamaan liikevaihtoa. Yrityksellä C suhteellinen velkaantuneisuusprosentti on laskenut vuoden aikana heikosta hyvälle tasolle. Tämä johtuu siitä, että liikevaihto on kasvanut 201%(2013: 181 000,2014: 545 000) ja se vaikuttaa suoraan suhteelliseen velkaantuneisuuteen.

4.3 Maksuvalmius

Maksuvalmiudella tarkoitetaan yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista maksusitoumuksistaan ajallaan. Maksuvalmius kuvaa yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen riittävyttä. Kun yrityksen maksuvalmius on riittävällä tasolla, on yrityksellä aina kassavaroja tai muuta rahaksi muutettavaa omaisuutta maksuvelvoitteidensa hoitamiseksi. Maksuvalmiuden ollessa hyvä, yrityksen

ei tarvitse turvautua kalliiseen lyhytaikaiseen lisärahoitukseen. Eräpäivien ylitykset lisäävät kuluja ja heikentävät maksuvalmiutta. Toisaalta, mikäli maksuvalmius on hyvin korkea, sitoo se yrityksen varoja ja omaisuutta kassaan, mikä tuottaa huonosti. Tarpeettoman korkea maksuvalmiudellinen tila ei ole suositeltavaa. Maksuvalmiutta mitataan usein tunnusluvuilla Quick Ratio ja Current Ratio. (Kallunki & Kytönen 2007.)

4.3.1 Quick Ratio

Quick Ratio mittaa yrityksen kykyä selviytyä lyhytaikaisista veloistaan nopeasti rahaksi muutettavilla omaisuserillä. Quick Ratioissa ainoastaan rahoitusomaisuudella on arvoa, jos yritys joutuisi lopettamaan toimintansa ja myymään omaisuutensa. Quick Ratio tunnusluku ei huomioi vaihto-omaisuuden arvoa, sillä sen markkina-arvo ei välttämättä vastaa sen kirjapidollista arvoa toiminnan loppuessa. Rahoitusomaisuuden kasvaessa maksuvalmius paranee. Yrityksen tulorahoituksen parantuessa, lyhytaikaisen vieraan pääoman tarve vähenee ja Quick Ration arvo kasvaa. (Kallunki ja Kytönen 2007, 86) Quick Ratio lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$\text{Quick Ratio} = \frac{\text{Vaihtuvat vastaavat} - \text{Vaihto omaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma} - \text{saadut ennakot}}$$

(Kallunki & Kytönen 2007, 86.)

Quick Ratiolle voidaan antaa seuraavat ohjearvot:

yli 1	hyvä
0,5-1	tydyttävä
alle 0,5	heikko.

(Yritystutkimus Ry 2011, 71.)

Yritys	2012	2013	2014
A	0,65	0,49	0,4
B	0,43	0,58	0,76
C	-	0,57	0,28
D	0	1,28	0,63
E	0,64	0,65	0,64

Taulukko 7: Quick Ratio

Taulukko 7 kertoo yritysten Quick Ration kehityksen kolmen vuoden ajanjaksolta. Yritys A:n Quick Ratio on ollut vuonna 2012 tyydyttävällä tasolla, mutta laskenut heikoksi vuonna 2013

ja on edelleen heikko vuonna 2014. Yritys B:n Quick Ratio on tyydyttävällä tasolla samoin kuin yritys C:n ja E:n. Yritys B:n Quick Ratio luvuissa on kuitenkin havaittavissa positiivinen trendi, joka osittain johtuu siitä, että se on kolmen vuoden aikana kasvattanut rahoitusomaisuuttaan 50%. Yritys D:n Quick Ratio luku on vuonna 2013 ollut hyvällä tasolla, mutta laskenut vuoteen 2014 tyydyttävälle tasolle. Yritys D:n tunnusluvun heikentyminen johtuu osittain siitä, että lyhytaikainen vieraspääoma on kasvanut vuodesta 2013 vuoteen 2014 53%. Koska Quick Ratio ei huomioi vaihto-omaisuutta arvioidessaan yrityksen maksuvalmiutta, on erityisesti kaupan alan yrityksillä, joilla sitoutuu paljon pääomaa varastoihin, melko vaikeaa päästä korkeisiin Quick Ration lukuihin.

4.3.2 Current Ratio

Current ratio tunnuslukua käytetään Quick ration tavoin yrityksen likviditeetin ja lyhytaikaisten velkojen maksukyvyyn mittarina. Current ratio huomioi yrityksen vaihto-omaisuuden rahaksi muutettaviin eriin. Vaihto-omaisuuden oikean arvostuksen määrittelemine on haastavaa. Tästä johtuen Quick ratiota käytetään usein Current ration rinnalla. (Kallunki & Kytönen 2007, 87.)

Current ratio lasketaan seuraavasta laskukaavasta:

$$\text{Current ratio} = \frac{\text{Vaihto-omaisuus} + \text{rahoitusomaisuus}}{\text{Lyhytaikainen vieras pääoma}}$$

(Yritystutkimus Ry 2011, 72.)

Current ratiolle voidaan antaa seuraavat ohjeavot:

yli 2	hyvä
1-2	tyydyttävä
alle 1	heikko.

(Yritystutkimus Ry 2011, 72.)

Current Ratiota arvioitaessa on huomioitava, että eri toimialan yritykset tarvitsevat eri Current Ratiot. Esimerkiksi teollisuusalan yrityksellä on korkea Current Ratio, sillä yrityksen kannalta on tärkeää ylläpitää suuria varastoja sekä raaka-aineita. Teollisuusalan yritykset myyvät myös usein velaksi, jolloin käteisvaroja ei pääse kertymään yhtä nopeasti, kuin esimerkiksi kaupan alan yrityksillä. Kaupan alan yrityksillä, kuten ruokakauppariikseillä, on usein myös pienemmät ja nopeammin liikkuvat varastot. Tästä johtuen kyseisellä toimialalla Current Ratio on usein

alhainen. Yritystutkimuslautakunnan asettamien ohjearvojen mukaan korkeampi Current Ratio tarkoittaa parempaa maksukykyä. Joissakin tapauksissa korkea Current Ration arvo voi kuitenkin tarkoittaa, että varat ovat sidottuna käteisvaroiksi tai likvideiksi varoiksi, vaikka ne voitaisiin käyttää myös tehokkaammin. (Atrill & McLanley 2005, 216.)

Yritys	2012	2013	2014
A	1,71	1,61	1,72
B	2,16	2,48	2,36
C	-	1,34	0,85
D	1,88	1,38	0,86
E	2,33	2,05	2,02

Taulukko 8: Current Ratio

Taulukon 8 mukaan yrityksillä E ja B on hyvä maksuvalmius Current Ratio luvulla mitattuna. Kuten aiemmin mainittu, yritys B:n omavaraisuusaste on erittäin korkealla tasolla, joka saattaa kertoa siitä, että varoja on sidottu käteisvaroiksi ja likvideiksi varoiksi, kun niitä voitaisiin käyttää tehokkaammin. Varoja voisi esimerkiksi investoida maksuvalmiuden kustannuksella, mutta samalla kasvattaen liiketoimintaa. Suuret rahoitusomaisuus määrät kasvattavat Current Ratio lukua. Yrityksellä A Current Ratio on tyydyttävä ja yrityksillä C ja D heikko. Yrityksellä C rahoitusomaisuus on heikentynyt 44% vuodesta 2013 vuoteen 2014, johtuen verkkokauppaan tehdystä investoinnista. Tämä on myös heikentänyt Quick Ration perusteella arvioitavaa maksuvalmiutta. Yritys D on tehnyt investointeja vuonna 2014, jota on rahoitettu vieraalla pääomalla. Lyhytaikainen vieras pääoma on kasvanut 115 % vuodesta 2012 vuoteen 2014 ja vaikuttanut negatiivisesti maksuvalmiuteen. Yrityksellä E maksuvalmius on pysynyt melkein samana viimeisten kolmen vuoden aikana. Vaikka lyhytaikainen vieraspääoma on kasvanut 114% kolmen vuoden aikana, on myös rahoitusomaisuus kasvanut samassa suhteessa.

4.4 Tehokkuus

Kaupan alalla taloudellista tehokkuutta voidaan arvioida esimerkiksi yrityksen varaston tehokkuutta mittaamalla. Tunnusluvun avulla voidaan selvittää, kuinka kauan tavara viipyy yrityksen varastossa. Kaupan alalla varaston kiertoajalla on suuri merkitys yrityksen kannattavuuden ja tulorahoituksen riittävyyden kannalta. (Balanceconsulting, 2015.)

4.4.1 Vaihto-omaisuuden kiertoaika

Vaihto-omaisuuden lyhyet kiertoajat kertovat yrityksen tehokkaasta materiaalihallinnosta ja markkinoinnista. Yrityksen varastoon sitoutuu sitä vähemmän pääomaa, mitä nopeammat kiertoajat ovat. Heikko vaihto-omaisuuden kierto ja yrityksen heikko kannattavuus yhdistettynä kertovat usein varastoon liittyvästä epäkuranttiudesta. (Balanceconsulting, 2015.)

Vaihto-omaisuuden kiertoaika lasketaan seuraavan kaavan mukaan:

$$\text{Vaihto-omaisuuden kiertoaika} = \frac{365 * (\text{vaihto-omaisuus-vaihto-omaisuuden ennakkomaksut})}{\text{Aine- ja tarvikekäyttö (12kk)}}$$

Tunnusluvun pieni arvo kertoo se materiaalihallinnon tehokkaasta toiminnasta, kun taas suuri tunnusluku viittaa siihen, että yritys sitoo turhaa pääomaa varastoon ja sen tulisi tehostaa materiaalihallintoaan. Vaihto-omaisuuden kiertoajalle ei ole esitetty viitteellisiä ohjearvoja ja tunnusluku on toimialakohtainen. (Balance consulting, 2015.)

Yritys	2012	2013	2014
A	148	145	142
B	91	88	85
C		350	85
D	256	115	391
E	114	95	101

Taulukko 9: Varaston kiertonopeus

Varaston kiertonopeustaulukosta voidaan huomata, että yrityksillä B,C ja E on nopeimmat varaston kiertoajat. Yrityksellä D varaston kiertoaika on reilusti hitaampaa kuin muilla yrityksillä. Yrityksen E varaston kiertonopeudet ovat pysyneet lähes samalla tasolla viimeisten kolmen vuoden aikana. Yrityksellä C varaston kiertoaika on nopeutunut selvästi vuodesta 2013 vuoteen 2014. Syynä tähän ovat pienentynyt varasto ja kasvaneet aine- ja tarvikekäyttö kulut. Yrityksellä B varasto on kasvanut todella vähän, kun taas liiketoiminnan volyymi ja liikevaihto kasvanut nopeammin eikä varasto ole laajentunut samassa suhteessa. Tästä syystä varasto kiertää nopeammin vuonna 2014, kun esimerkiksi vuonna 2012. Sama koskee yritys A:ta. Mikäli yrityksen vaihto-omaisuuden kiertoajat ovat pienentyneet edellisvuodesta, se tarkoittaa usein sitä, että varastoa on pienennetty tai sen hallintaa tehostettu. Usein kiertoajan pidentyminen kertoo varaston kasvusta ja suuremmasta valikoimasta tai tehottomasta varaston hallinnasta. Varaston

hallintaa parantamalla ja kiertonopeutta lisäämällä yritykset pyrkivät usein parantamaan kannattavuuttaan. Tähän pyrkii varmasti esimerkiksi yritys C.

4.5 Kasvu

Kasvu on osa talouden pääkomponentteja, jotka ovat kannattavuus, vakavaraisuus ja maksuvalmius. Yritykselle kasvu on välttämätöntä monesta syystä. Ilman kasvavaa liikevaihtoa yrityksen on erittäin haastavaa kehittää kannattavuuttaan sekä hallita kasvavia kuluja. Markkinoiden kasvaessa yrityksen tulee kyetä kasvavaan mukana, tai se menettää markkinaosuuttaan asiakkaiden löytäessä parempia vaihtoehtoja. Kasvava yritys pystyy kehittämään henkilökuntaansa, tuotteitaan sekä prosessejaan ja näin ollen näyttäytymään asiakkaalle luotettavana osapuolena. Yrityksen arvo määritellään usein tulevaisuuden rahavirtaodotusten perusteella. Yrityksen arvo pienenee, mikäli kyseiset odotukset heikkenevät. Kilpailu on globalisoitunut ja vaatii yritykseltä kykyä uusiutua, kasvaa sekä hallita kustannuksia (Salmi 2012, 250-251; Temte 2005, 117.)

Kasvuyrityksen rahantarve liittyy usein lisääntyviin investointeihin tai käyttöpääoman puutteeseen. Investoinnin voivat liittyä muun muassa tuotantovälineisiin, laitteisiin sekä toimitiloihin. Käyttöpääomaa tarvitaan usein myyntisaatavien, tuotantoon sitoutuvan pääoman sekä varaston kasvun vuoksi. (Finnvera 2015) Saadakseen rahoitusta investointeja varten, tulee yrityksen olla rahoituskelpoinen. Mikäli kannattavuus, liiketoiminnan rahavirta, vakavaraisuus ja maksuvalmius eivät ole kunnossa, yrityksen on erittäin vaikea kasvaa ilman velkaantumista. Terveeksi kasvuksi kutsutaan tilannetta, jossa yritys kykenee rahoittamaan kasvuun vaadittavat tekijät omalla liiketoiminnallaan. (Salmi 2012, 250-251.) Epäorgaaniseksi kasvuksi kutsutaan tilannetta, jossa yritys pyrkii kasvamaan yritysostoin. Koon kasvattaminen yritysostoin näkyy liikevaihdon, taseen loppusumman sekä työntekijämäärän kasvuna, mutta tuhoaa samalla omistaja-arvoa. Yritysostoja kuitenkin tehdään, sillä yritysjohton palkkiot kasvavat ja asema korostuu suuressa yrityksessä. Arvostusta lisää myös ulkomailta ostettu yritys, sillä se luo kansainvälistymistä. Joissakin tapauksissa yrityskaupat kuitenkin toimivat ja luovat lisäarvoa sekä kasvua yritykselle. (Kallunki 2014, 112.)

4.5.1 Liikevaihdon kasvu-%

Liikevaihdon kasvuprosentin avulla voidaan mitata yrityksen kasvua ja myyntimenestystä sekä laskua edelliseen tilikauteen verrattuna. Tunnusluvun perusteella voidaan arvioida, onko yrityksen liiketoiminta laajentunut vai supistunut. Kasvaneeseen myyntiin voivat vaikuttaa esimerkiksi tuote- ja palvelutarjonnan kasvusta sekä myyntihintojen noususta. Myös yritysrahen-

teessa tapahtuneille muutoksilla voi olla vaikutusta esimerkiksi silloin, kun yritys ostaa liiketoimintaa tai myy liiketoimintaansa. (Asiakastieto 2015; Balance consulting 2015.) Liikevaihdon kasvu lasketaan seuraavan laskukaavan mukaan:

$$\text{Liikevaihdon kasvu- \%} = \frac{100 * [\text{Liikevaihto(12kk)} - \text{Liikevaihto edellinen (12kk)}]}{\text{Edellinen liikevaihto (12kk)}}$$

(Balance consulting 2015.)

Liikevaihdon kasvuprosentille ei ole ohjeellisia viitearvoja, vaan tunnusluvun arvo riippuu suuresti siitä, miten toimiala on kehittynyt. Alueellinen kilpatilanne saattaa vaikuttaa yrityksen kasvun kehitykseen. Tunnuslukua käytetään pääsääntöisesti toimialakohtaisesti mittaamaan volyymien kehitystä. (Asiakastieto 2015; Balance consulting 2015.)

YRITYS	2013-2013	2013-2014
A	36%	22%
B	-2%	14%
C	-	201%
D	5%	55%
E	46%	32%

Taulukko 10: Liikevaihdon kasvu- %

Taulukossa 10 on esitetty liikevaihdon muutosprosentit vuodesta 2012 vuoteen 2013 ja vuodesta 2013 vuoteen 2014. Taulukosta voidaan huomata, että lähes kaikilla kohdeyrityksillä on ollut kasvava liikevaihto viimeisten kolmen vuoden aikana. Yritys B:n liikevaihto on hieman laskenut vuodesta 2012 vuoteen 2013, mutta kasvanut 14% vuoden 2013 liikevaihdosta. Yritys C:llä liikevaihto on kasvanut aloitusvuodesta vuoteen 2014 huikaut 201%. Yritys C on aloittanut liiketoimintansa vasta syksyllä 2013, jonka johdosta vuodelle 2014 kertyi kolminkertainen määrä myyntikuukausia. Liikevaihto on kasvanut reippaasti suurimmaksi osaksi tästä syystä. Yritys on myös pyrkinyt kasvamaan nopeasti. Yritys B:n liikevaihto vuodesta 2012 on kasvanut hieman vuoteen 2013 noin 5%. Liikevaihto on kuitenkin kasvanut suuresti ja vuoden 2013 liikevaihto on kasvanut 55% vuoteen 2014. Usein liikevaihdon kasvu liittyy myyntivolyyymien kasvuun tai hintojen korotukseen. Kiristyvässä kilpailussa hintoja ei kuitenkaan usein voida korottaa, vaan myyntivolyyymejä on saatu suuremmaksi esimerkiksi aktiivisen markkinoinnin ja mainonnan kautta tai alentamalla hintoja siinä suhteessa, että on pystytty myymään erittäin paljon enemmän tuotteita. Kaikki kohdeyritykset ovat kyenneet kasvattamaan liikevaihtoaan vuodesta 2013 vuoteen 2014, joka kertoo siitä, että vaikka kilpailu on kovaa, on lemmikkieläintarvikkeille kysyntää.

5 Tilinpäätösanalyysin ongelmat

Tilinpäätösanalyysin käyttö ei ole täysin yksinkertaista ja ongelmatonta. Etenkin tunnuslukujen käytössä esiintyy usein runsaudenpulaa. Tunnuslukuja käyttävän on muistettava, että tunnusluvun tulee olla validi eli sen on mitattava juuri sitä, mitä sen on tarkoituskin mitata. Kannattavuutta mitattaessa on mittajaan tiedostettava ensinnäkin, mitä kannattavuus tarkoittaa. Toiseksi pitää huomioida, että kyseinen mittari soveltuu mitattavaan liiketoimintaan ja sen arvioimiseen. Tunnusluvun tulee olla myös luotettava. Tunnusluku ei saa olla riippuvainen mittajasta. Tilinpäätöksissä esiintyy paljon harkinnanvaraisuutta, jonka johdosta voidaan saavuttaa poikkeavia tuloksia samoilla tunnusluvuilla. Tunnusluvun laskukaavojen ehdoton ymmärrys on edellytys todenmukaiselle analyysille. Valmiit analyysiohjelmat ovat ongelmallisia, sillä ne tulostavat tunnuslukuja, joita analyysin tekijä ei osaa tulkita oikein. Epäselvää on, miten tunnusluvut on laskettu ja mitä ne todellisuudessa kertovat. (Salmi 2012, 140-141.)

Tilinpäätösnormiston väljyys antaa vaihtoehtoisia kirjanpito- ja tilinpäätösratkaisuja, jolloin analyysi sisältää pakosta tulkinnanvaraisuuksia. Analyysimahdollisuudet rajoittuvat kuitenkin siihen osaan yrityksen taloutta, jotka rekisteröidään yrityksen kirjanpitoon. Tästä aiheutuu kuitenkin myös ongelmia. Ongelmia ovat muun muassa yrityksen koon kasvaessa ja rakenteiden monimutkaistuessa taseen tulkinta tulee moniselitteisemmäksi, tilinpäätäjällä on harkinnanvaraa monessa eri kohdassa, tilinpäätösajankohdalla on vaikutusta, verotusratkaisut ja yritysrakenteet ja niiden muutokset voivat aiheuttaa poikkeavia ratkaisuja ja tulkintavaikeuksia. (Salmi 2012, 142-143.)

Analyysiä tehdessä on tärkeää muistaa, että tapahtumat toteutuneet seikat tilinpäätöksessä ovat vanhaa, toteutunutta tietoa. Menneisyydestä ei voida johtaa yksiselitteisiä ja paikkaansa pitäviä tulevaisuuden kehitysarvioita ja johtopäätöksiä. Toisaalta tilinpäätöksestä saatava tieto on normeihin sidottua ja säännöllistä tietoa, jota yrityksen on määrä antaa. Tilinpäätöksistä lasketut tunnusluvut tulisi myös aina suhteuttaa sen hetkiseen taloudelliseen tilanteeseen. Joitakin tunnusluvuista saatuja arvoja voidaan pitää hyvinä arvoina, mikäli talous on lamassa. Parempina taloudellisina aikoina samoja arvoja taas ei pidetäkään hyvinä arvoina. Ymmärtämällä tilinpäätöstä ja sen tapahtumia sekä taloudellisten aikojen vaihtelua, saavuttaa paremman ymmärryksen yrityksen päätöksenteosta ja tulevaisuudesta. (Salmi 2012, 143; Temte 2005, 127.)

6 Havainnointi

Havainnointi eli observointi on tutkimusmenetelmä, jonka avulla voidaan selvittää tutkimuskohteen toimintaa sitä seuraamalla ja tekemällä havaintoja. Toteavassa havainnoinnissa ei haluta vaikuttaa toimintaan, vaan ainoastaan tallentaa tapahtumat sellaisena kuin ne tapahtuvat

ilman tutkijan läsnäoloa. Havainnointia voidaan pitää havainnoijan ja ympäristön välisenä vuorovaikutuksena. Havainnointiin vaikuttavia tekijöitä ovat havainnointihetkellä tapahtuvat asiat ja ihmiset havainnointi ympäristössä sekä tutkijan eli havainnoijan aikaisemmat kokemukset ja tiedot ympäristöstä. Havainnointi toteutetaan systemaattisesti ja järjestelmällisesti tarkkailemalla kohdetta. Havainnoitavaan kohteeseen on tutustuttava etukäteen, jotta ennen havainnointia tapahtuva valmistautuminen voidaan suorittaa parhaalla mahdollisella tavalla. Havainnoinnin dokumentaatio tapahtuu esimerkiksi kuvaamalla, nauhoittamalla tai muistiinpanoja kirjoittamalla. (Virtuaaliammattikorkeakoulu 2007; Tuote ja tieto 2007.)

Tässä opinnäytetyössä havainnointia käytetään tilinpäätösanalyysin tukena. Havainnoinnin kohteeksi on valittu kolme kohdeyritystä viidestä. Nämä yritykset ovat pääomasijoittajien omistuksessa oleva yritys A, yksityisomistuksessa oleva yritys C sekä yksityisomisteinen verkossa pääasiassa toimiva yritys E. Yritykset ovat kaikki keskenään erilaisia ja erikokoisia. Yrityksellä A on monta myymälää ympäri Suomea, kun taas yrityksellä C on vain yksi myymälä Espoossa. Yritys E keskittyy pääosin verkkoliiketoimintaan. Yrityksiä on havainnoitu kahden viikon ajan. Havainnointia on suoritettu yritys A:n kolmessa eri myymälässä Espoossa, yritys C:n myymälässä Espoossa sekä havainnoimalla yritys E:n verkkokauppaa. Havainnoinnin tarkoituksena on saada parempi ymmärrys kunkin yrityksen liiketoiminnallisista ratkaisuista ja luoda syvempi ymmärrys näiden yritysten liiketoiminnasta ja strategiasta tukemaan tilinpäätösanalyysiä. Havainnointi on kohdistunut pääasiassa yritysten kauppapaikoille, myymälöihin ja verkkokauppaan. Havainnoinnissa on kiinnitetty huomiota myymälöiden ulkoiseen olemukseen, valikoimaan, tuotteiden hinnoitteluun, kanta-asiakasohjelmiin ja niiden kautta tapahtuvaan sähköiseen markkinointiin ja mainontaan.

Yritys A:n myymälät ovat kaikki saman konseptin mukaisia. Myymälöissä on erittäin laaja valikoima erityisesti koirille ja kissoille tarkoitettuja tuotteita. Kaikissa kolmessa havainnoinnin kohdemyymälässä on erityisesti laaja lelu- ja välinevalikoima sekä laaja kuivaruoka- ja herkku-tarjonta. Yritys A on tuonut kauppoihin myös omia tuotteitaan myytäväksi muiden tunnettujen tavaramerkkien rinnalle. Yritys pyrkii lisäämään omilla tuotteillaan valikoimaansa ja kasvattamaan myyntiään, sillä se voi hinnoitella omavalmisteiset tuotteensa halvemmiksi. Tuotteet ovat kaikki kauniisti esillä omilla paikoillaan ja valinnanvaraa riittää niin mallien kuin värienkin välillä. Tuotteiden hinnoissa on paljon vaihtelevuutta. Valikoimasta löytyy sekä edullisempia että arvokkaampia tavaroita. Myymälässä ei myydä lemmikkieläimiä, mikä osaltaan vaikuttaa siihen, että myymälässä ei välttämättä tarvitse olla samanaikaisesti yhtä paljon henkilökuntaa kuin esimerkiksi sellaisessa yrityksessä, jossa myydään lemmikkieläimiä ja pidetään niistä huolta. Lemmikkieläinten häkkeihin, ruokaan ja hyvinvointiin kuluu rahaa, joka lisää niitä myyvien yritysten kuluja. Yhdessä kohdemyymälässä järjestetään kerran viikossa oheistoimintana koiranpennuille suunnattuja maksuttomia leikkitunteja yrityksen kanta-asiakkaille ja heidän koiran-

pennuilleen. Yrityksen kanta-asiakasohjelma on laaja. Kanta-asiakkuus on maksuton ja ohjelman kautta ostoksista kertyy bonusta myymälässä ja verkkokaupassa, asiakas vastaanottaa tarjouksia niin sähköisesti kuin myymälässäkin ja asiakas saa lisäominaisuuksia verkkokauppaan käyttöön. Oheistoiminta tuo lisää kiinnostuneita asiakkaita yrityksille, joka parhaimmassa tapauksessa lisää myyntivolyymeja. Yritys A pyrkii selvästi yhdistämään verkkokauppatoiminnan sekä myymälät mahdollisimman mutkattomaksi kokonaisuudeksi. Verkkokaupasta tilattaessa tuotteita, ne voidaan suoraan ohjata maksuttomana lähimpään yrityksen myymälään, josta asiakas voi tuotteet noutaa. Vaivattomuudella pyritään lisäämään asiakastyytyvyyttä, joka usein johtaa asiakasuskollisuuteen ja näin ollen lisäämyyntiin. Yrityksen verkkokauppa ja verkkosivut ovat kattavat ja tarjoavat runsaasti tietoa yrityksestä ja tuotteista sekä sisältävät jatkuvasti tarjouksia. Tarjoustuotteilla pyritään lisäämään tietyn tuotteen myyntivolyymeja niin paljon, että on kannattavaa pitää tuotetta tarjoushintaisten. Yritys A on melko aktiivinen uutiskirjeiden ja tarjousten lähettämisessä kanta-asiakkaille. Kahden viikon havainnointijakson aikana yritys A lähetti 5 kanta-asiakasviestiä sähköpostin välityksellä. Aktiivinen markkinointi ja mainonta lisää henkilöstökuluja, mutta voi parhaimmassa tapauksessa johtaa myyntivolyymien kasvuun, jolloin siitä tulee kannattavaa yritykselle.

Yritys C on itsenäinen eläinkauppa, joka on perustettu vasta hiljattain 2013. Ainoa myymälä sijaitsee kauppakeskuksessa, jossa vuokramenot ovat erittäin korkeat. Myymälän valikoima on selvästi pienempi kuin yritys A:n erityisesti koirien ja kissojen tavaroiden osalta. Yritys kuitenkin tarjoaa myös matelijoiden, jyräjöiden, kalojen sekä sammakkoeläinten tuotteita, toisin kuin yritys A. Yrityksellä on edellytykset tehdä hyvää myyntiä koirien ja kissojen tuotteiden ulkopuolella, sillä lähin eläinkauppa on yritys A:n myymälä, jonka valikoimiin kyseiset tuotteet eivät kuulu. Koirien ja kissojen tuotteiden osalta valikoiman suppeus myymälässä saattaa ohjata osan asiakkaista esimerkiksi yritys A:n myymälöihin, joka heikentää heti yritys C:n myynnistä saatavia tuloja. Myymälässä on myynnissä myös näihin kategorioihin kuuluvia pieneläimiä, joita ei ole myynnissä esimerkiksi yritys A:n tai E:n kaupoissa. Usein pieneläimiä myyvien yritysten henkilöstökulut saattavat olla korkeampia, sillä henkilökuntaa tarvitaan enemmän huolehtimaan lemmikeistä ja niiden hyvinvoinnista. Yritys ei järjestä muuta oheistoimintaa myymälän lisäksi. Yrityksellä on myös verkkokauppa, joka on ollut toiminnassa vuodesta 2013. Yritys on tehnyt kohtalaisen suuren investoinnin verkkokauppaansa, joka näkyy vuoden 2014 tuloksessa. Yrityksen kanta-asiakasohjelma on varsin uusi ja ollut toiminnassa vasta muutaman kuukauden. Tämä näkyy myös siinä, että kahden viikon havainnointijakson aikana yritys C ei lähettänyt yhtäkään uutiskirjettä tai tarjousta sähköpostitse. Kanta-asiakas vastaanottaa alennuksia ostoksista sekä uutiskirjeitä. Asiakkuuden laatu määräytyy ostojen mukaan. Aktiivisempi mainonta ja markkinointi saattaisi lisätä henkilöstökuluja hetkellisesti, mutta voisi parhaimmassa tapauksessa johtaa myyntimäärien kasvuun ja näin ollen lisätä myyntituloja.

Yritys E:n liiketoiminta perustuu pääasiassa verkkokaupan välityksellä tapahtuvaan myyntiin. Verkkokauppa on erittäin kattava ja tarjontaa löytyy kissoille, koirille, hevosille sekä pieneläimille. Yritys E kilpailee siis sekä yritys C:n kanssa pieneläintuotteiden saralla, että yritys A:n kanssa kissojen ja koirien laajan tuotevalikoiman osalta. Yritys E ei myy lemmikkieläimiä. Yritys pyrkii kasvattamaan valikoimaansa jatkuvasti ja tuotteiden kirjo on erittäin laaja. Yritys tarjoaa verkkokaupan välityksellä tuotteita edullisesti ja pyrkii nopeaan tavarantoimitukseen. Yrityksen erilainen kulurakenne mahdollistaa kilpailullisen hinnoittelun tuotteille. Yrityksen verkkokaupassa tuotteet ovat hintatasoltaan halvempia, kuin esimerkiksi myymälässä myytävät tuotteet. Yritys A ja C ovat kuitenkin hinnoitelleet tuotteensa verkkokaupoissaan halvemmiksi kuin myymälöissä, jolloin nämä yritykset voivat vastata yritys E:n hinnoitteluun. Yrityksellä on oma VIP-asiakas ohjelma, jonka kautta asiakas vastaanottaa parempia tarjouksia ja saa ilmaisen toimituksen ja palautuksen tilauksilleen. Yritys E on erittäin aktiivinen kanta-asiakaskirjeiden lähettämisessä. Kahden viikon havainnointijakson aikana uutiskirjeitä ja tarjouksia lähetettiin sähköpostin välityksellä 9 kappaletta. Jatkuvasti lähetettävien tarjouskirjeiden avulla myyntivolyymit ovat varmasti suuremmat, mikä vaikuttaa heti myynnistä saataviin tuloihin.

Havainnointijakson perusteella voidaan huomata syitä sille, miksi esimerkiksi yritys A ja E ovat taloudellisten mittareiden mukaan menestyneet liiketoiminnassaan. Vahva markkinointi ja konsepti, tarjoukset, suuremmat myyntivolyymit, erilainen kulurakenne ja henkilöstökulujen minimoiminen vaikuttavat positiivisesti yrityksen talouteen ja sen tilaan. Toisaalta lemmikkejä myyvät itsenäiset ja hieman perinteisemmät eläinkaupat voivat houkutella asiakkaita myymälöihin pieneläinten avulla ja lisätä näin myyntiä. Taloudellisten lukujen perusteella lemmikkieläinten positiivinen vaikutus ei kuitenkaan ole kovinkaan suuri.

7 Johtopäätökset

Eläintarvikealalla on edellytykset kasvavaan ja parantuvaan liiketoimintaan huonosta taloudellisesta tilanteesta huolimatta. Vaikka monet muut kaupan alan yritykset kamppailevat heikossa tilanteessa, on lemmikkitarvikkeiden kysyntä kasvanut. Kilpailu alalla lisääntyy kuitenkin jatkuvasti kansainvälisten yritysten vallatessa markkinaosuutta. Suomalaisten eläintarvikealan yritysten tulisi kyetä löytämään sellaisia ratkaisuja, joilla ne pystyvät vastaamaan kilpailuun niin tuotteiden hinnoittelulla, markkinoinnilla ja valikoimallaan. Tutkimuksessa on analysoitu viittä eri eläintarvikealan yritystä ja niiden taloudellista tilannetta. Tutkimusta tehdessä on huomioitu yritysten kokoerot sekä erot toimintamalleissa.

Yritys A:n liiketoiminta on suurta verrattuna moneen muuhun Suomessa toimivaan eläintarvikeliikkeeseen. Myymälöissä tapahtuvan myynnin lisäksi yrityksellä on erittäin hyvin toimiva verkkokauppa ja se järjestää paljon oheistoimintaa ja käyttää hyväkseen monia markkinointikanavia. Yritys A on viimeisten kolmen vuoden aikana kasvattanut liikevaihtoaan 66,5%, joka

näky myös positiivisena liikevoittoprosentin kehityksenä. Yrityksen omanpääoman tuotto-prosentti on reilusti korkeampi kuin muilla tutkittavilla yrityksillä. Tämä johtuu siitä, että se käyttää paljon vierasta pääomaa ja pääomalainaa, joka näkyy korkeana oman pääoman tuotto-prosenttina. Yritys on ainoa kohdeyrityksistä, joka on pääomasijoittajien omistuksessa. Usein tämän kaltaisen yrityksen toiminta perustuu siihen, että sijoitetun oman pääoman tuotto pyritään maksimoimaan ottamalla paljon velkaa yritykselle. Yrityksen vakavaraisuus kärsii tällaisessa tilanteessa ja esimerkiksi omavaraisuusasteen annetaan laskea negatiiviseksi tarkoituk-sella. Maksuvalmiuden tunnuslukuista etenkin Quick Ratio on haastava kaupan alan yrityksille, sillä se ei huomioi vaihto-omaisuutta. Eläintarvikealan yrityksillä sitoutuu paljon pääomaa va-rastoihin ja hyviin Quick Ratio lukuihin on erittäin vaikea päästä. Kaikkien kohdeyritysten mak-suvalmiutta kuvaava Quick Ratio on heikolla tai tyydyttävällä tasolla. Current Ratiolla mitat-tuna maksuvalmius on tyydyttävällä tasolla. Yritys A on kaikin puolin menestyvä eläintarvike-alan yritys, jolla on vahva konsepti. Yrityksellä on mahdollisuuksia kasvaa runsaasti, laajentua ja kehittää toimintaansa tulevaisuudessa.

Yritys B:n liikevaihto on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2014 hieman, mutta liiketulos sen sijaan on heikentynyt noin 50%. Vuonna 2014 liiketoiminnan muut tuotot ovat runsaasti alhai-semmat kuin vuonna 2012 ja kulut, kuten henkilöstökulut, liiketoiminnan muut kulut sekä aine- ja tarvikekäyttö kasvaneet. Yritys B:n vakavaraisuus on hyvällä mallilla. Omavaraisuusaste on erittäin korkealla tasolla. Usein korkea omavaraisuusaste kertoo siitä, että yrityksellä ei ole suuria määriä lainoja. Yritykselle voisi olla kuitenkin kannattavaa kasvattaa liiketoimintaansa ottamalla lisää velkaa ja esimerkiksi investoimalla uusiin myymälöihin tai nettikauppaan vaka-varaisuuden kustannuksella. Näin hyvällä tasolla oleva vakavaraisuus ja velkaantumattomuus ei välttämättä ole tarpeellista. Suuret rahoitusomaisuusmäärät kasvattavat suoraan myös maksu-valmiuden tunnuslukuja, josta osittain johtuu, että yritys B:n maksuvalmius Current Ratiolla mitattuna on hyvä.

Yritys C on kasvuvaiheessa oleva yritys ja aloittanut liiketoimintansa vasta vuonna 2013. Tästä johtuen tarkastelun kohteena ovat olleet tilinpäätökset vuosilta 2013 ja 2014. Yritys C on kas-vattanut liikevaihtoaan 200% vuodesta 2013 vuoteen 2014, mutta kulut ovat nousseet samassa suhteessa jättäen liiketulokseksi 0 euroa. Usein kasvuvaiheessa olevat yritykset hakevat liike-vaihdon kasvua kannattavuuden kustannuksella. Tutkitut kannattavuuden tunnusluvut ovat heikkoja ja kertovat yrityksen huonosta kannattavuudesta. Kasvu on kuitenkin erittäin välttä-mätöntä aloittelevalle yritykselle. Ilman kasvavaa liikevaihtoa on yrityksen erittäin haastavaa kehittää kannattavuuttaan missään vaiheessa ja hallita kasvavia kuluja. Markkinat kasvavat ja yrityksen tulee pyrkiä kasvamaan mukana, tai se menettää markkinaosuuttaan. Kasvava yritys kykenee paremmin myös kehittämään henkilökuntaansa, tuotteitaan ja prosessejaan. Kasvuyri-tyksillä usein käyttöpääoman tarve on suuri ja se tarvitsee usein vierasta pääomaa rahoittaak-seen esimerkiksi investointeja tai varastoa. Yrityksen tulee kuitenkin olla rahoituskelpoinen

saadakse lainaa esimerkiksi rahoituslaitoksilta. Tällä hetkellä näyttää siltä, että yritys C:n taloudellinen tilanne on melko huono, kun sitä mitataan kannattavuuden, vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden tunnusluvuilla. Yritys on kuitenkin onnistunut lisäämään tehokkuuttaan varaston kiertonopeudella mitattuna. Se on pienentänyt varastoaan, josta johtuen varasto kiertää erittäin paljon nopeammin kuin esimerkiksi vuonna 2013. Aloittelevalla yrityksellä on verkkokauppa, millä se pyrkii vastaamaan alan lisääntyneeseen kilpailuun. Verkkokauppaan tehty investointi oli yritykselle raskas ja sen seurauksena vuoden 2014 tulokseksi jäi 0euroa. Yritys myös pyrkii lisäämään asiakaskuntaansa esimerkiksi kanta-asiakasohjelman kautta.

Yritys D:n liikevaihto on kasvanut vuodesta 2012 vuoteen 2014 156%, mutta kulut ovat kasvaneet suuremmissa suhteissa, jolloin liikevoittoprosentti on heikentynyt merkittävästi. Yritys D on tehnyt suuria investointeja rakennuksiin ja rakennelmiin vuonna 2014, jotka on rahoitettu velalla. Yritys on kasvattanut liikevaihtoaan kannattavuuden kustannuksella ja etenkin nettotulos ja oman pääomantuotto ovat kärsineet. Kasvanut velkaantuneisuus vaikuttaa heikentävästi vakavaraisuuteen ja maksuvalmiuteen. Laskettujen tunnuslukujen mukaan yritys D:n vakavaraisuus ja maksuvalmius ovat molemmat heikolla tasolla. Tulevaisuudessa investoinnit voivat kuitenkin alkaa tuottaa tulosta ja parantaa yrityksen taloudellista tilannetta.

Yritys E:n liikevaihto on kasvanut menestyksekkäästi viimeisen kolmen vuoden aikana. Vaikka kulut ovat kasvaneet, ne eivät ole kasvaneet liikevaihdon kanssa samassa suhteessa ja liikevoittoprosentti on noussut. Yrityksellä on erilainen kulurakenne muihin kohdeyrityksiin nähden. Kulurakenteeseen ei kuulu paljon kiinteitä kuluja, sillä myymälöitä on vain yksi ja pääasiallinen liiketoiminta tapahtuu verkkokaupan välityksellä. Toimitiloista aiheutuvia vuokria ja isompia poistoja ei yrityksellä ole. Liikevaihdon kasvu ja kasvattaminen onnistuu ilman, että kulut kasvaisivat samassa suhteessa. Yrityksen kannattavuus on parantunut kolmen vuoden aikana huomattavasti. Kannattavuuden tunnusluvut, kuten oman pääoman tuottoprosentti ja sijoitetun pääoman tuottoprosentti ovat hyvällä mallilla. Yritys E:n maksuvalmius Current Ratiolla mitattuna on hyvällä tasolla. Tehokkuutta on mitattu vaihto-omaisuuden kiertoajalla ja yrityksellä luku on hyvällä tasolla, joka kertoo tavaran tehokkaasta hallinnasta. Yritys on selvästi kasvanut viimeisten kolmen vuoden aikana. Yritys hyödyntää aktiivisesti VIP-asiakasohjelmaansa markkinoidessaan ja mainostaessaan itseään. Yrityksen suurena etuna on se, että sillä on erilainen kulurakenne kuin muilla kohdeyrityksillä, jonka johdosta se voi hinnoitella tuotteitaan edullisemmin, kun toimitilavuokria tai henkilöstökustannuksia ei ole samassa suhteessa muiden kohdeyritysten kanssa.

Tutkimuksen perusteella voidaan todeta, että eläinkaupan alalla on mahdollista menestyä Suomessa ja lemmikkieläintarvikkeille on kysyntää nyt ja tulevaisuudessakin. Pienet ja itsenäiset yritykset ovat kuitenkin haasteellisessa tilanteessa. Toimiva verkkokauppa on edellytys niin suurille kuin pienillekin eläintarvikealan yrityksille. Lisäksi verkkokaupassa tulee olla laaja valikoima ja suuret ostovolyymit. Itsenäiset yritykset, joiden myymälät sijaitsevat hyvillä, mutta

vuokratasoltaan kalliilla kauppapaikoilla, voi olla haastavaa saada verkkokauppansa tarvittavalle tasolle ja näin ollen vaikea kasvaa.

Kaikkien kohdeyritysten liikevaihto on kasvanut viimeisten kolmen vuoden aikana. Etenkin pienemmillä yrityksillä kasvua haetaan liikevaihdon kasvattamisella kannattavuuden ja vakavaraisuuden kustannuksella. Taloudellisten mittareiden mukaan menestyneet yritykset ovat myös kasvattaneet liikevaihtoaan menestyksekkäästi vuosi vuodelta. Samalla kuin pienet yritykset kamppailevat kasvun kanssa, on suurilla yrityksillä helpompaa kasvaa entistä suuremmiksi. Liikevaihtojen positiivinen kasvutrendi kertoo siitä, että myyntivolyymit ovat kasvaneet ja lemmikkieläintarvikkeiden kysyntä on vahvistunut. Kysynnän kasvaessa usein tarjontaa lisätään, mikä kiristää kilpailua entisestään. Kilpailukykyinen yritys pystyy vastaamaan kansainväliseen kilpailuun niin hinnoittelullaan kuin laajalla tuotevalikoimallaankin. Suomen lemmikkitarvikemarkkinoilla kansainvälinen kilpailu on selvästi nähtävillä etenkin verkkokaupan osalta. Tutkitavista kohdeyrityksistä parhaiten ovat menestyneet sellaiset yritykset, joilla on vahva konsepti ja liiketoiminnallinen strategia ja jotka hyödyntävät kanta-asiakasohjelmiaan ja markkinointikanavia tehokkaasti.

Kirjalliset lähteet

Atrill, P. & McLaney, E. 2005. *Financial Accounting for Decision Makers*. 4.painos. Pearson Education Limited.

Berk, J. & DeMarzo, P. 2007. *Corporate Finance*. Pearson International Edition, Inc.

Hughes, J. & Ayres, F. & Hoskin, E. 2005. *Financial Accounting: A Valuation Emphasis*. John Wiley & Sons, Inc. USA.

Kallunki, J. & Kytönen, E. 2007. *Tilinpäätösanalyysi*. 6.painos. Helsinki: Talentum.

Kallunki, J. 2014. *Tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Talentum.

Leppiniemi, J. & Leppiniemi, R. 2006. *Tilinpäätöksen tulkinta*. 4.painos. Helsinki: WSOYpro.

Niskanen, J. & Niskanen, M. 2004. *Tilinpäätösanalyysi*. 2. painos. Helsinki: Edita.

Salmi, I. 2012. *Mitä tilinpäätösanalyysi kertoo?* Porvoo: Edita.

Temte, A. 2005. *Financial Statement Analysis*. Dearborn Trade, A Kaplan Professional Company.

Yritystutkimus Ry. 2011. *Yritystutkimuksen tilinpäätösanalyysi*. Helsinki: Gaudeamus.

Artikkelit

Ball, R. 2006. International Financial Reporting Standards (IFRS): pros and cons for investors, *Accounting and Business Research*, 36. 5–27.

Dechow, P. & Skinner, D. 2000. Earnings Management: Reconciling the views of accounting academics, practitioners and regulators. *Accounting Horizons*, 14(2), 235-250.

Healy, P. & Wahlen, J. 1999. A review of the earnings management literature and its implications for standard setting. *Accounting Horizons*, 13. 365-383.

IASB. 2001. *Framework for the Preparation and Presentation of Financial Statements*. London: IASB. 73-97.

Sähköiset lähteet

Asiakastieto. 2015. Liikevaihdon muutos%. Viitattu 24.11.2015.
<http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm>

Asiakastieto. 2015. Liikevoitto%. Viitattu 23.11.2015
<http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#lvp>

Asiakastieto. 2015. Sijoitetun pääoman tuotto%. Viitattu 23.11.2015.
<http://www.asiakastieto.fi/voitto/ohje/tunnusluvut.htm#lvp>

Balance Consulting. 2015. Liikevaihdon kasvu%. Viitattu 24.11.2015.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/liikevaihdon_kasvu

Balance Consulting. 2015. Nettotulos- %. Viitattu 2.10.2015.
<http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/nettotulos>

Balance Consulting. 2015. Oman pääoman tuotto%. Viitattu 23.11.2015.
http://www.balanceconsulting.fi/tunnusluvut/oman_paaoman_tuotto

Balance Consulting. 2015. Vaihto-omaisuuden kiertoaika. Viitattu 2.11.2015.
http://balanceconsulting.com/tunnusluvut/vaihto_omaisuuden_kiertoaika

Finnvera. 2015. Kasvun investoinnit ja käyttöpääoma. Viitattu 29.9.2015.
<https://www.finnvera.fi/Kasvu-ja-kilpailukyky/Kasvu-kotimarkkinoilla/Kasvun-investoinnit-ja-kaeyttoepaeaeoma>

Helsingin Uutiset. 2015. Lama ei puraise koiraharrastusta - Lemmikkimyyjä: Työtön tarvitsee seuraa. Viitattu 3.11.2015.
<http://www.helsinginuutiset.fi/artikkeli/323938-lama-ei-puraise-koiraharrastusta-lemmikkimyyja-tyoton-tarvitsee-seuraa>

Karjalainen. 2012. Itsenäiset eläinkaupat käyvät vähiin. Viitattu 2.11.2015.
<http://www.karjalainen.fi/uutiset/uutis-alueet/kotimaa/item/9841-itsenaiset-elainkaupat-kayvat-vahiin?ui=desktop>

Kaupunkiutiset. 2012. Lemmikit pääroolissa Maskun hyvinvointipäivillä. Viitattu 2.11.2015.
<http://www.kaupunkiutiset.fi/index.php/layouts/uutiset/item/38872-lemmikit-paeroolissa-maskun-hyvinvointipavilla>

Pikval. 2014. Case Musti ja Mirri: pitkällä yhteistyöllä menestyviä lemmikkituotemyymälöitä. Viitattu 3.11.2015.
<http://www.pikval.fi/uutiset/case-musti-ja-mirri-pitk%c3%a4ll%c3%a4-yhteisty%c3%b6ll%c3%a4-menestyvi%c3%a4-lemmikkituotemyym%c3%a4lc3%b6it%c3%a4/>

Taloussanommat. 2007. Lemmikki haukkaa yhä enemmän. Viitattu 3.11.2015.
<http://www.taloussanommat.fi/oma-raha/2007/04/04/lemmikki-haukkaa-yha-enemman/20078370/139>

Tuote ja tieto. 2007. Toteava havainnointi ja koe. Viitattu 10.11.2015.
<http://www2.uiah.fi/projects/metodi/062.htm>

Virtuaali ammattikorkeakoulu. 2007. Observointiin perustuvan tutkimuksen suorittaminen. Viitattu 10.11.2015.

<http://www2.amk.fi/digma.fi/www.amk.fi/opintojak-sot/0709019/1193463890749/1193464131489/1194289409557/1194290592851.html>

Muut lähteet

Odin Yritystietokanta. 2015. Bureau Van Dijk. Musti ja Mirri Group Oy tuloslaskelma ja tase 2012-2014. Tulostettu 1.10.2015.

Odin Yritystietokanta.2015. Bureau Van Dijk. Megaeläin Oy tuloslaskelma ja tase 2012-2014. Tulostettu 1.10.2015.

Odin Yritystietokanta. 2015. Bureau Van Dijk. Fast 'n' Furry Oy tuloslaskelma ja tase 2013-2014. Tulostettu 1.10.2015.

Odin Yritystietokanta. 2015. Bureau Van Dijk. Animal shop Oy tuloslaskelma ja tase 2012-2014. Tulostettu 1.10.2015.

Odin Yritystietokanta. 2015. Bureau Van Dijk. Peten koiratarvike Oy tuloslaskelma ja tase 2012-2014. Tulostettu 1.10.2015.

Taulukot

Taulukko 1: Liikevoittoprosentti	18
Taulukko 2: Nettotulosprosentti	19
Taulukko 3: Oman pääoman tuottoprosentti	21
Taulukko 4: Sijoitetun pääoman tuottoprosentti	22
Taulukko 5: Omavaraisuusaste	24
Taulukko 6: Suhteellinen velkaantuneisuus	25
Taulukko 7: Quick Ratio	26
Taulukko 8: Current Ratio	28
Taulukko 9: Varaston kiertonopeus	29
Taulukko 10: Liikevaihdon kasvu- %	31

Liitteet

Liite 1: Yritys A oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014.....	44
Liite 2: Yritys B oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014.....	45
Liite 3: Yritys C oikaistut tuloslaskelmat 2013-2014.....	46
Liite 4: Yritys D oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014.....	47
Liite 5: Yritys E oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014.....	48
Liite 6: Yritys A oikaistut taseet 2012-2014.....	49
Liite 7: Yritys B oikaistut taseet 2012-2014.....	50
Liite 8: Yritys C oikaistut taseet 2013-2014.....	51
Liite 9: Yritys D oikaistut taseet 2012-2014.....	52
Liite 10: Yritys E oikaistut taseet 2012-2014.....	53

Liite 1: Yritys A oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014

YRITYS A	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR
LIKEVAIHTO	78239053	63885345	46985350
liiketoiminnan muut tuotot	133838	277266	88945
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			
Aine ja tarvikekäyttö	-39220164	-32926894	-24936895
Ulkopuoliset palvelut	-1864597	-1463657	-1232240
Henkilöstökulut	-15662896	-12135204	-9291075
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	-15587090	-13476395	-9516633
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	6038144	4160461	2097452
Suunnitelman mukaiset poistot	-2378310	-2040245	-1689338
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0	0
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0	0	0
LIIKETULOS	3659834	2120216	408114
tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	31150	12403	8100
korkokulut ja muut rahoituskulut	-1531807	-1220343	-1135981
Kurssierot	0	0	0
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0
välittömät verot	-732095	-635381	-59052
NETTOTULOS	1427082	276895	-778819
satunnaiset tuotot	0	0	0
satunnoiset kulut	0	0	0
KOKONAISTULOS	1427082	276895	-778819
poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0
vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0	0	0
Laskennallinen palkkorjaus	0	0	0
Käyvän arvon muutokset	0	0	0
Muut tuloksen oikaisut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	1427082	276895	-778819

Liite 2: Yritys B oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014

YRITYS B	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR
LIKEVAIHTO	1785430	1566000	1604000
liiketoiminnan muut tuotot	4036	17000	12000
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			
Aine ja tarvikekäyttö	-1073110	-949000	-973000
Ulkopuoliset palvelut	0	0	0
Henkilöstökulut	-421435	-374000	-325000
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	-235889	-202000	-203000
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	59032	58000	115000
Suunnitelman mukaiset poistot	-3909	-5000	-2000
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0	0
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0	0	0
LIKETULOS	55123	53000	113000
tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	1601	2000	0
korkokulut ja muut rahoituskulut	-47	0	-1000
Kurssierot	0	0	0
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0
välittömät verot	-11602	-14000	-22000
NETTOTULOS	45075	41000	90000
satunnaiset tuotot	0	0	0
satunnoiset kulut	0	0	0
KOKONAISTULOS	45075	41000	90000
poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0
vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0	0	0
Laskennallinen palkkorjaus	0	0	0
Käyvän arvon muutokset	0	0	0
Muut tuloksen oikaisut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	45075	41000	90000

Liite 3: Yritys C oikaistut tuloslaskelmat 2013-2014

YRITYS C	30/09/2014	30/09/2013
	EUR	EUR
LIKEVAIHTO	545000	181000
liiketoiminnan muut tuotot	0	0
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ		
Aine ja tarvikekäyttö	-253000	-73000
Ulkopuoliset palvelut	0	0
Henkilöstökulut	-146000	-52000
Laskennallinen palkkakorjaus		
Liiketoiminnan muut kulut	-140000	-48000
Valmisteveraston lisäys/vähennys		
KÄYTTÖKATE	6000	8000
Suunnitelman mukaiset poistot	-6000	-2000
Arvon alentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0	0
LIKETULOS	0	6000
tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	0	0
korkokulut ja muut rahoituskulut	-5000	-5000
Kurssierot	0	0
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0	0
välittömät verot	0	0
NETTOTULOS	-5000	1000
satunnaiset tuotot	0	0
satunnoiset kulut	0	0
KOKONAISTULOS	-5000	1000
poistoeron lisäys/vähennys	0	0
vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0	0
Laskennallinen palkkakorjaus	0	0
Käyvän arvon muutokset	0	0
Muut tuloksen oikaisut	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-5000	1000

Liite 4: Yritys D oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014

YRITYS D	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR
LIKEVAIHTO	1395761	900000	858000
liiketoiminnan muut tuotot		22000	13000
LIIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			
Aine ja tarvikekäyttö	-243308	-156000	-94000
Ulkopuoliset palvelut	-64982	0	-4000
Henkilöstökulut	-369371	-317000	-226000
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	-741322	-357000	-289000
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	-19336	92000	258000
Suunnitelman mukaiset poistot	-70028	-17000	-21000
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0	-4000
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0	0	0
LIKETULOS	-89364	75000	233000
tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	4806	0	4000
korkokulut ja muut rahoituskulut	-18636	-21000	-3000
Kurssierot	0	0	0
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0
välittömät verot	2496	-14000	-57000
NETTOTULOS	-100698	40000	177000
satunnaiset tuotot	0	0	0
satunnoiset kulut	0	0	0
KOKONAISTULOS	-100698	40000	177000
poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0
vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0	0	0
Laskennallinen palkkorjaus	0	0	0
Käyvän arvon muutokset	0	0	0
Muut tuloksen oikaisut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-100698	40000	177000

Liite 5: Yritys E oikaistut tuloslaskelmat 2012-2014

YRITYS E	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR
LIKEVAIHTO	5063000	3839000	2629000
liiketoiminnan muut tuotot	7000	42000	23000
LIKETOIMINNAN TUOTOT YHTEENSÄ			
Aine ja tarvikekäyttö	-2881000	-2267000	-1462000
Ulkopuoliset palvelut	-17000	-2000	-4000
Henkilöstökulut	-720000	-512000	-315000
Laskennallinen palkkorjaus			
Liiketoiminnan muut kulut	-1130000	-907000	-720000
Valmisteveraston lisäys/vähennys			
KÄYTTÖKATE	322000	193000	151000
Suunnitelman mukaiset poistot	-50000	-59000	-31000
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä	0	0	0
Vaihtuvien vastaavien poikkeukselliset arvonalentumiset	0	0	0
LIKETULOS	272000	134000	120000
tuotot osuuksista ja muista sijoituksista	0	0	0
Muut korko- ja rahoitustuotot	2000	2000	0
korkokulut ja muut rahoituskulut	-15000	-19000	-13000
Kurssierot	0	0	0
Sijoitusten ja rahoitusarvopapereiden arvonalentumiset	0	0	0
välittömät verot	-52000	-33000	-27000
NETTOTULOS	207000	84000	80000
satunnaiset tuotot	0	0	0
satunnoiset kulut	0	0	0
KOKONAISTULOS	207000	84000	80000
poistoeron lisäys/vähennys	0	0	0
vapaaehtoisten varausten lisäys/vähennys	0	0	0
Laskennallinen palkkorjaus	0	0	0
Käyvän arvon muutokset	0	0	0
Muut tuloksen oikaisut	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	207000	84000	80000

Liite 6: Yritys A oikaistut taseet 2012-2014

YRITYS A	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	12535901	11644833	12233228	-10146	3969679	3823973
kehittämisenot	0	0	0	2500	2500	2500
liikearvo	1688452	0	0	0	0	0
Muut aineettomat hyödykkeet	9524693	10432562	11504659	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	11213145	10432562	11504659	0	4898799	5037156
Maa ja vesialueet	0	0	0	-1439728	-1208515	-436864
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	0	1427082	276895	-778819
Koneet ja kalusto	1322672	1212271	728485	0	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	0	-10146	3969679	3823973
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	1322672	1212271	728485	0	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0	0	0	0	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	84	0	84	0	0	0
Sisäiset saamiset	0	0	0	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	0	0	0	0	0	0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	84	0	84	32430479	26438521	24609877
Leasingvastuukanta	0	0	0	2120980	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	19884432	18763367	16200622	9899987	2354362	3767866
aineet ja tarvikkeet	15287241	12976709	10087896	0	0	0
keskeneräiset tuotteet	0	0	0	0	0	0
valmiit tuotteet	0	0	0	0	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	62206	0	8853089	12405664	11369774
Vaihto omaisuus yhteensä	15287241	13038915	10087896	20874056	14760026	15137640
Myyntisaamiset	735331	1061358	950028	0	0	0
Sisäiset myyntisaamiset	0	0	0	0	0	0
Muut sisäiset saamiset	0	0	0	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	1124308	1215089	819037	1800000	1390132	1822040
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	1859639	2276447	1769065	2039	2225	0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	2737552	3448005	4343661	5205890	7109065	5099262
Vastaavaa yhteensä	32420333	30408200	28433850	0	0	0
				0	0	0
				0	0	0
				4548494	3177073	2550935
				11556423	11678495	9472237
				0	0	0
				32420333	30408200	28433850

Liite 7: Yritys B oikaistut taseet 2012-2014

YRITYS B	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012	
	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	
PYSYVÄT VASTAAVAT	11728	16000	5000	OMA PÄÄOMA	223960	194000	167000
kehittämismenot	0	0	0	Osake- tai muu peruspääoma	8000	8000	8000
liikearvo	0	0	0	Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut aineettomat hyödykkeet	0	0	0	Käyvän arvon rahasto	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	Muut rahastot	0	0	0
Maa ja vesialueet	0	0	0	Kertyneet voittovarot	170885	145000	69000
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	0	Tilikauden tulos	45075	41000	90000
Koneet ja kalusto	11728	16000	5000	Pääomalainat	0	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	0	Taseen pääoma yhteensä	223960	194000	167000
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	11728	16000	5000	Poistoero	0	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0	0	0	Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	0	Poistoero ja varaukset yhteensä	0	0	0
Sisäiset saamiset	0	0	0	Oman pääoman oikaisu	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	0	0	0	Oikaistu oma pääoma yhteensä	0	0	0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0	0	0	VIERAS PÄÄOMA	156448	122000	141000
Leasingvastuukanta	0	0	0	Pääomalainat	0	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	368680	300000	303000	Lainat rahoituslaitoksilta	0	0	0
aineet ja tarvikkeet	249442	230000	243000	Eläkelainat	0	0	0
keskeneräiset tuotteet	0	0	0	Saadut ennakot	0	0	0
valmiit tuotteet	0	0	0	Sisäiset velat	0	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0	0	Muut pitkäaikaiset velat	0	0	0
Vaihto omaisuus yhteensä	249442	230000	243000	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	0	0	0
Myyntisaamiset	10545	18000	15000	Laskennallinen verovelka	0	0	0
Sisäiset myyntisaamiset	0	0	0	Pakolliset varaukset	0	0	0
Muut sisäiset saamiset	0	0	0	Leasingvastuukanta	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	75723	48000	32000	Korolliset lyhytaikaiset velat	0	0	0
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	86268	66000	47000	Saadut ennakot	0	0	0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	32970	4000	13000	Ostovelat	40053	37000	27000
Vastaavaa yhteensä	380408	316000	308000	Sisäiset ostovelat	0	0	0
				Muut sisäiset korolliset velat	0	0	0
				Muut sisäiset korottomat velat	0	0	0
				Muut korottomat lyhytaikaiset velat	116395	85000	114000
				Lyhyt vieras pääoma yhteensä	156448	122000	141000
				Oikaistu vieras pääoma yhteensä	0	0	0
				VASTATTAVAA YHTEENSÄ	380408	316000	308000

Liite 8: Yritys C oikaistut taseet 2013-2014

YRITYS C	30/09/2014	30/09/2013	EUR		30/09/2014	30/09/2013
	EUR	EUR			EUR	EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	57000	25000		OMA PÄÄOMA	4000	5000
kehittämismenot	0	0		Osake- tai muu peruspääoma	3000	3000
liikearvo	0	0		Ylikurssi- ja arvonorotusraho	0	0
Muut aineettomat hyödykkeet	45000	9000		Käyvän arvon rahasto	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	45000	9000		Muut rahastot	5000	1000
Maa ja vesialueet	0	0		Kertyneet voittovar	1000	0
Rakennukset ja rakennelmat	0	0		Tilikauden tulos	-5000	1000
Koneet ja kalusto	12000	16000		Pääomalainat	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0		Taseen pääoma yhteensä	4000	5000
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	12000	16000		Poistoero	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0	0		Vapaaehtoiset varaukset	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	0	0		Poistoero ja varaukset yhteensä	0	0
Sisäiset saamiset	0	0		Oman pääoman oikaisu	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	0	0		Oikaistu oma pääoma yhteensä	0	0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0	0		VIERAS PÄÄOMA	141000	142000
Leasingvastuukanta	0	0		Pääomalainat	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	88000	122000		Lainat rahoituslaitoksilta	39000	51000
aineet ja tarvikkeet	59000	70000		Eläkelainat	0	0
keskeneräiset tuotteet	0	0		Saadut ennakot	0	0
valmiit tuotteet	0	0		Sisäiset velat	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0		Muut pitkäaikaiset velat	0	0
Vaihto omaisuus yhteensä	59000	70000		Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	39000	51000
Myyntisaamiset	12000	0		Laskennallinen verovelka	0	0
Sisäiset myyntisaamiset	0	0		Pakolliset varaukset	0	0
Muut sisäiset saamiset	0	0		Leasingvastuukanta	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	10000	15000		Korolliset lyhytaikaiset velat	15000	14000
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	22000	15000		Saadut ennakot	0	0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	7000	37000		Ostovelat	24000	16000
Vastaavaa yhteensä	145000	147000		Sisäiset ostovelat	0	0
				Muut sisäiset korolliset velat	0	0
				Muut sisäiset korottomat velat	0	0
				Muut korottomat lyhytaikaiset velat	63000	61000
				Lyhyt vieras pääoma yhteensä	102000	91000
				Oikaistu vieras pääoma yhteensä	0	0
				VASTATTAVAA YHTEENSÄ	145000	147000

Liite 9: Yritys D oikaistut taseet 2012-2014

YRITYS D	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012		30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR		EUR	EUR	EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	789730	565000	399000	OMA PÄÄOMA	513435	616000	618000
kehittämismenot	0	0	0	Osake- tai muu peruspääoma	8000	8000	8000
liikearvo	0	0	0	Ylikurssi- ja arvonorotusraho	0	0	0
Muut aineettomat hyödykkeet	8339	5000	2000	Käyvän arvon rahasto	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	8339	5000	2000	Muut rahastot	505435	608000	610000
Maa ja vesialueet	136285	135000	135000	Kertyneet voittovarot	606133	568000	433000
Rakennukset ja rakennelmat	578270	0	0	Tilikauden tulos	-100698	40000	177000
Koneet ja kalusto	66836	47000	61000	Pääomalainat	0	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	378000	201000	Taseen pääoma yhteensä	513435	616000	618000
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	781391	560000	397000	Poistoero	0	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0	0	0	Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	0	Poistoero ja varaukset yhteensä	0	0	0
Sisäiset saamiset	0	0	0	Oman pääoman oikaisu	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	0	0	0	Oikaistu oma pääoma yhteensä	0	0	0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0	0	0	VIERAS PÄÄOMA	1240648	627000	591000
Leasingvastuukanta	0	0	0	Pääomalainat	0	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	964353	678000	810000	Lainat rahoituslaitoksilta	124522	135000	72000
aineet ja tarvikkeet		0	0	Eläkelainat	0	0	0
keskeneräiset tuotteet	0	0	0	Saadut ennakot	0	0	0
valmiit tuotteet	260413	49000	66000	Sisäiset velat	0	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	0	0	Muut pitkäaikaiset velat	0	0	0
Vaihto omaisuus yhteensä	260413	49000	66000	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	124522	135000	72000
Myyntisaamiset	436945	356000	408000	Laskennallinen verovelka	0	0	0
Sisäiset myyntisaamiset	0	0	0	Pakolliset varaukset	0	0	
Muut sisäiset saamiset	0	0	1000	Leasingvastuukanta	0	0	
Muut saamiset ja sijoitukset	252252	253000	285000	Korolliset lyhytaikaiset velat	200624	39000	28000
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	689197	609000	694000	Saadut ennakot	0	0	0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	14743	20000	50000	Ostovelat	412644	65000	49000
Vastaavaa yhteensä	1754083	1243000	1209000	Sisäiset ostovelat	0	0	0
				Muut sisäiset korolliset velat	0	0	
				Muut sisäiset korottomat velat	0	0	
				Muut korottomat lyhytaikaiset velat	502858	388000	442000
				Lyhyt vieras pääoma yhteensä	1116126	492000	519000
				Oikaistu vieras pääoma yhteensä	0	0	0
				VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1754083	1243000	1209000

Liite 10: Yritys E oikaistut taseet 2012-2014

YRITYS E	30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012		30/09/2014	30/09/2013	30/09/2012
	EUR	EUR	EUR		EUR	EUR	EUR
PYSYVÄT VASTAAVAT	150000	178000	94000	OMA PÄÄOMA	537000	361000	303000
kehittämisenot	0	0	0	Osake- tai muu peruspääoma	8000	8000	8000
liikearvo	0	0	0	Ylikurssi- ja arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut aineettomat hyödykkeet	0	0	0	Käyvän arvon rahasto	0	0	0
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	0	0	0	Muut rahastot	529000	353000	295000
Maa ja vesialueet	0	0	0	Kertyneet voittovarot	322000	269000	215000
Rakennukset ja rakennelmat	0	0	0	Tilikauden tulos	207000	84000	80000
Koneet ja kalusto	150000	178000	94000	Pääomallainat	0	0	0
Muut aineelliset hyödykkeet	0	0	0	Taseen pääoma yhteensä	537000	361000	303000
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	150000	178000	94000	Poistoero	0	0	0
Sisäiset osakkeet ja osuudet	0	0	0	Vapaaehtoiset varaukset	0	0	0
Muut osakkeet ja osuudet	0	0	0	Poistoero ja varaukset yhteensä	0	0	0
Sisäiset saamiset	0	0	0	Oman pääoman oikaisu	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	0	0	0	Oikaistu oma pääoma yhteensä	0	0	0
Sijoitukset ja pitkäaikaiset saamiset yhteensä	0	0	0	VIERAS PÄÄOMA	779000	680000	421000
Leasingvastuukanta	0	0	0	Pääomallainat	0	0	0
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1166000	863000	630000	Lainat rahoituslaitoksilta	201000	106000	50000
aineet ja tarvikkeet	0	0	0	Eläkelainat	0	0	0
keskeneräiset tuotteet	0	0	0	Saadut ennakot	0	0	0
valmiit tuotteet	795000	578000	437000	Sisäiset velat	0	0	0
Muu vaihto-omaisuus	0	10000	20000	Muut pitkäaikaiset velat	0	156000	101000
Vaihto omaisuus yhteensä	795000	588000	457000	Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	201000	262000	151000
Myyntisaamiset	115000	95000	75000	Laskennallinen verovelka	0	0	0
Sisäiset myyntisaamiset	0	0	0	Pakolliset varaukset	0	0	0
Muut sisäiset saamiset	0	0	0	Leasingvastuukanta	0	0	0
Muut saamiset ja sijoitukset	112000	48000	69000	Korolliset lyhytaikaiset velat	60000	34000	17000
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	227000	143000	144000	Saadut ennakot	0	0	0
Rahat ja rahoitusarvopaperit	144000	132000	29000	Ostovelat	355000	273000	183000
Vastaavaa yhteensä	1316000	1041000	724000	Sisäiset ostovelat	0	0	0
				Muut sisäiset korolliset velat	0	0	0
				Muut sisäiset korottomat velat	0	0	0
				Muut korottomat lyhytaikaiset velat	163000	111000	70000
				Lyhyt vieras pääoma yhteensä	578000	418000	270000
				Oikaistu vieras pääoma yhteensä	0	0	0
				VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1316000	1041000	724000